

Izvestje

državne gimnazije

v Novem mestu
o šolskem letu 1918-19.

VSEBINA :

1. Ravnatelj Josip Wester: **Pozdravni govor na prvi narodni praznik dne 14. decembra 1918.**
2. Profesor Davorin Majcen: **Slavnostni govor na Vodnikovi akademiji dne 13. marca 1919.**
3. **Šolska poročila.** Sestavil ravnatelj.

NOVO MESTO, v juliju 1919.

Založilo gimnazijsko ravnateljstvo. — Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Izvestje državne gimnazije

v Novem mestu
o šolskem letu 1918-19.

VSEBINA:

1. Izvestje o letnem delu v letu 1918-19. (Izdati so morajo vsi učenci, ki so bili vpisani v letošnje leto 1918-19.)
2. Izvestje o letnem delu v letu 1917-18. (Izdati so morajo vsi učenci, ki so bili vpisani v letošnje leto 1917-18.)
3. Izvestje o letnem delu v letu 1916-17. (Izdati so morajo vsi učenci, ki so bili vpisani v letošnje leto 1916-17.)

Ljubljana, dne 15. avgusta 1919.

Državna gimnazija v Novem mestu, direktor: dr. Josip Vrhovnik.

PRO MEMORIA.

Stotriinsedemdeset let mine letos, odkar se je l. 1746 ustanovila naša gimnazija.

V prvi njeni dobi so izhajala letna poročila v latinskem jeziku pod naslovom: *Iuventus gymnasii Rudolfswertensis ex moribus et progressu in litteris censa.*

Leta 1855, ko se je bila gimnazija po novem učnem načrtu preosnovala v popoln osemrazredni zavod, je izšlo prvo nemško poročilo: *Erster Jahresbericht des k. k. Gymnasiums zu Neustadt am Schlusse des Studienjahres 1855* Poslej je letno izvestje redno izhajalo v nemškem jeziku, od l. 1857 do 1885 kot »Programm«, nadalje zopet kot »Jahresbericht« vseskozi do lanskega leta, ko se je z »Jahresbericht des k. k. Staatsgymnasiums in Rudolfswert für das Schuljahr 1917/18« nemška vrsta zaključila s 64. letnikom.

Letos pa — v pričetku novega veka svetovne povestnice — izide poročilo v slovenskem jeziku, v jeziku naroda, med čigar sinove se s ponosom štejejo vsi učitelji in vsi učenci, čigar zavedne hčerke so vse učenke tega zavoda.

Tantae molis erat! Koliko let je izginilo v večnost, koliko trudov je moral prestati, koliko žrtev doprinesti naš narod, da mu je končno zasnila svoboda, da je udeležil naravne pravice svojega bistva, svojega jezika!

Tako pojdi v svet prvo slovensko »Izvestje«! In sledi naj mu nepregledna vrsta do najpoznejših rodov!

O. B. F. F. S.

W.

1. Ravnatelj Josip Wester:

Pozdravni govor na prvi narodni praznik dne 14. dec. 1918.

Spoštovana gospoda! Draga nam mladina!

»Slovenac, Srb, Hrvat — za uvijek brat i brat!« Zadnji glasovi te pesmi so pravkar izzveneli v dvorani. Čuti so kakor slovesna prisega pobratimov: Slovenci, Hrvatje, Srbi! Za večno si ostanemo bratje!

Vas vse, ki ste se v tem imenu zbrali v tej slavnostno okrašeni dvorani, pozdravljam kar najprisrčneje. Velecenjeni gostje, ki ste se rade volje odzvali našemu povabilu, vi učiteljski zbori vseh treh tukajšnjih šol in vi, draga mladina — vsi dobrodošli!

Danes ste čuli iz ust svečnikovih pri slovesni službi božji vdanostno izjavo naše Narodne vlade kraljevski rodovini Karadjordjevičev, čuli ste odgovor kraljeviča Aleksandra — kakor srečonosen omen nam zveni njegovo ime! Ujedinjenje jugoslovanske narodne trojice je postalo zgodovinsko dejstvo.

Kako drugače je bilo nekdanj! Kolikokrat smo v vznesenih besedah poudarjali bratstvo Slovencev in Hrvatov in Srbov! A bili smo ločeni po mejah, v zadnjih letih je bilo celo prepovedano imenovati imena teh treh narodov v eni sapi. Razdvajali so nas po nasilnem načelu: Divide et impera! Drži jih vsaksebi, zapoveduj jim, tlačij jih! Ideja združitve — kulturne, kaj še politične — je bila zgolj ideal, ki pa se je sedaj udeležil. Beseda je meso postala!

Zlasti mi Slovenci, že davni naši predniki, smo težko čutili nasilnost tujih gospodarjev,

„Viharjev jeznih mrzle domačije
bile pokrajne naše so, kar, Samo,
tvoj duh je 'zginil, kar nad tvojo jamo,
pozabljeno od vnukov, veter brije.

Obložile očetov razprtije
s Pipinovem so jarmom sužno ramo;
odtod samo krvavi punt poznamo,
boj Vitovca in ropanje Turčije.“

Turbno slike naše preteklosti nam podaja s temi besedami Preseren. Gospodoval nam je Frank-Nemec na eni strani, na drugi nas je gnjavil Avar-Madžar, na jugu je prežal na nas Lah, za hrbtom pa Turek. Le enkrat, za malo let smo bili ujedinjeni vsi Slovenci pod žezlom Samovim, a prekmalu »minili sreče so in slave časi«.

Razkosali so nas v Kranjce, Štajerce, Korošce, Primorce. Prišli so nad nas tuji gospodarji, inorodni knezi, nemški grajščaki. Ječal je naš kmet pod tujim jarmom:

„Mi sejemo — grad nam požanje,
njegovo vse — naše pa nič!
In zajutrek naš, to je — tlaka,
večerja pa — valpetov bič!“

Vzbuknilo je v narodu, koprnečem po svobodi. Sledil je upor za uporom, kmet je šel v boj za »staro pravdo«. A doživel je narod svoj veliki petek, ko so na Markovem trgu v Zagrebu kronali našega prvega kralja, sedečega na tlečem prestolu, z razbeljeno krono na glavi, z ognjeno žarečim žezlom v roki.

Gospodstvo polje! Tudi tam je stal naš knežji prestol, stoji še danes, a ni kneza, da bi nanj sedal, da bi svojemu narodu delil pravice in dajal v slovenski besedi vladarsko zaobljubo. Pred več kot 400 leti je bilo to poslednjikrat!

V deželo je vdiral Turek, moril je, ropal, požigal, odvajal naše ljudi v sužnost — tisti Turek, ki smo ga morali še nedavno nazivati brata — zaveznika!

Izbruhnila je bila svetovna vojna. In tedaj so dali naši samosilni vladarji čutiti narodu svoje peklenko zlobne namere. Kakor nekdanj Špartanci — samo da to niso bili kakor Špartanci — svoje helote, tako so nas vdinjali kot sužnje v boj zoper rodne brate. Nečloveško, brutalno je bilo tako ravnanje z nami. Proti svojemu boljšemu prepričanju je šlo na tisoče naših rojakov, vaših očetov in bratov v krvavi boj, v nesrečo in smrt.

A vsepravična Usoda, ki vlada svet in izravnavava krivice, ki maščuje zločine, je hotela drugače! Niso nas zatrli — rešeni smo! Že dihamo prostje. Danes plapola prvikrat slovenska trobojnica raz gimnazijsko poslopje, prvikrat vidite slavnostni prostor okrašen z belo-modro-rdečimi barvami, s slikami domačih in slovanskih umetnikov: jugoslovanske pokrajine, jugoslovanski motivi! Nič več se nam ni bati, da se vrnejo cesarski vohuni in rablji v naše pokrajine. Le ena môra nas še teži. O da bi se bilo uresničilo blagovestno Gregorčičevo naročilo Soči! Da bi bila zbrala vse svoje vodovje in vzkipela v tok strašan ter tujce zemljelačne vtopila na dno razpenjenih valov takrat, ko so laški roji udrli na naša slovenska tla! Kragulj, ki je zasadil ostre kremplje v trup naroda, pravkar rešenega iz objema vojnega Moloha!

A ena nada nas drži po koncu; ni treba, da nam klonejo glave: zaupanje v končno zmago Pravice.

Glejmo, kaj vse je moral pretrpeti narod srbski! Križev pot je vsa njegova zgodovina. Doživel je veliki petek — Golgato — a prišel je zanj tudi dan vstajenja. Hoteli so ga uničiti, zatreti, poteptati, ugonobiti, a narod kraljeviča Marka se ni dal spraviti s sveta. Grška bajka pripoveduje, da so vzrastli nekdanj iz raztrošenih zmajevih zob junaki v železnih oklepih. Tako so se, kakor bi bili vzniknili iz tal, pojavili srbski junaki, potem ko so bili njih desetisoči pobiti, ostali z lastne zemlje pregnani, vsa vojska razkropljena. Drugod pri svojih zaveznikih to- in onostran morja so iskali in našli zavetja. In častitljivi njih kralj Peter, sedaj tudi naš kralj, se je moral kakor »ubežni kralj« Levstikov skrivati pred zverskimi zasledovalci po odljudnih albanskih predelih, potem ko je bila njegova vojska poražena, a le na videz uničena. Zakaj junaki so se postoteriali, z nadčloveško silo so planili nad sovraage in jih pognali v nekaj tednih nazaj prek Save in Donave. Srbski narod je doživel svoje vstajenje — in z njim tudi mi Slovenci in Hrvatje.

Niso se nam vremena še docela zjasnila, še vise nad nami oblaki — še so nejasni obrisi mejá naše osvobojene domovine. A tudi tu gojimo upravičene nade, da doživimo tisti veliki dan, ko bo prosto dihal ves naš narod od Mure do Soče, od Drave do Adrije, združen s Hrvati in Srbi tja dol do Balkana in Vardarja. Zakaj trdno smo uverjeni, da končno zmaga pravica, da obveljajo načela največjega moža sedanjosti, ameriškanskega predsednika Wilsona — načela samoodločbe in pravičnosti. Amerikanski profesor — to je Wilson po svojem prvotnem poklicu — je tisti mož, ki je nadmodril Evropo in njene zahrbtnne državnike ter laži-diplomate.

Vi mali dečki, ki še niste premagali vseh črk v abecedniku, in ve nežne punčike, ki še z drhtečo ročico pišete svoje ime na tablico, in vi prvošolčki, ki že tekmuje te med seboj v znanju latinskih besed in prvih stavkov — in vi vsi drugi, ki že čitate Cezarja in Livija in Herodota in Ovida in Vergila in Homera, in vi fantje, ki se ob Horacu in Sofokleju pripravljate na slovo od naše gimnazije — danes ste se zbrali tu složno od najmanjših do največjih, vi, naša mladina, up našega naroda, da enodušno proslavite prvi jugoslovanski narodni praznik. Vsa bodočnost je še pred vami. Naj bi vam bila vsekdar srečna in jasna! Ostanite zvesti sinovi, zveste hčerke svojega naroda! Glejte, da boste v državi, ki bo štela nad 13 milijonov prebivalcev, pošteni državljani, s tem sveto služeč sebi in svoji veliki domovini. To bodi vaš iskreni, trdni sklep na današnji praznik tu vpričo odličnih gostov, ki so nas počastili, vpričo vaših učiteljev in učiteljic, ki jim je vaša dobra vzgoja prva skrb. Naj vam ostanejo od tega dne globoki vtiski v vaši duši, da se bode te še v poznih letih z mehkobno radostjo spominjali tega praznika. Saj je to dan ujedinenja treh narodov, ki bodo poslej le en narod, združen pod svetlo kro no staroslavni h srbskih carjev in kraljev.

Živlo ujedineni narod SHS!

Živela lepa naša domovina Jugoslavija!

2. Profesor Davorin Majcen:

Slavnostni govor na Vodnikovi akademiji dne 13. marca 1919.

Velecenjena gospoda! Draga nam mladina!

Da se zavedamo docela pomena današnje naše šolske slavnosti, se nam je preseliti v duhu v davno pretekle čase naše nevesele, le prečestokrat temne minulosti.

„Ker neprekinjena drži veriga
iz zarje v zarjo in od dne do dne
in v nove zarje ji hlepé oči —
tako mladina pesnika slavi!“

Popolnoma v smislu teh verzov Otona Župančiča so dogodki naših dni v razvojni črti davno preteklih kulturnih dogodkov in činov, katerih se spominjamo danes na tem mestu.

Nekaj površno očrtanih slik in prizorov iz te preteklosti:

Dne 3. svečana 1758. leta se je rodilo v Gornji Šiški »Pri Žibertu« na Jami slovenskim starišem kmečkega stanu, Jožetu in Jeri Vodnik, zdravo, krepko dete, ki se čvrsto razvija ter vzraste v nekaj letih v telesno in duševno lepo razvitega dečka. V blaženi brezskrbnosti mu teko detinska leta. Šišenske ceste, ozare in luže, lepa ljubljanska okolica tja proti gorenjskim velikanom je njegov mladostni raj, katerega preprega mlada domišljija s svojimi istinitimi in bajnimi igrami in slikami.

A kmalu se mora Valentin — tako je dečku ime — ločiti od svojih iger in luž, učiti se mora brati in pisati; volján gre v šolo, ker so mu obljubili, da lahko neha, kadar hoče, ako mu uk ne pojde od rok.

Leta 1768/69. je Valentin v našem Novem mestu, kjer ga pripravlja frančiškan Marcell Vodnik, njegov stric, za prvi razred latinskih šol, ki jih dovrši pri jezuitih v Ljubljani. Nato stopi v red sv. Frančiška, poje novo mašo in opravlja dušno pastirstvo na več krajih ožje kranjske domovine.

Spominjajmo se Valentina Vodnika — dušnega pastirja v enem najlepših slovenskih krajev, na Gorjušah v bohinjskih gorah. Mladi mož z globoko umstveno in srčno izobrazbo je bival tu v sredi divnega planinskega raja med iskrenim preprostim narodom z njegovo klêno narodno govorico. Koliko oplojujočih vtisov je prihajalo tukaj dan na dan do njegove dovtetne pesniške duše, budeč v njej neznane sladkoboletne sile pesniškega ustvarjanja! Tako se je vzbudila v Vodniku v sredi tega planiskega raja prava pesniška žila. Njegova muza ni več iskala vzorov pesniške umetnosti v oddaljenih posvečenih krajih človeške prosvete, presajajoč jih s slepim občudovanjem na domača tla, njegova nova pesem in zajedno prva slovenska umetna pesem je privrela neposredno iz osrčja domače grude, iz duše lastnega naroda. In z Vodnikovo umetno in narodno pesmijo je stopil naš narod končnoveljavno iz dolge stoletne dobe svojega srednjega veka v novo dobo prave narodne umetnosti in kulture, ki se je od Vodnikovih časov sem nepretrgano razvijala in dosegala v svoji razvojni črti uprav umetniško vzvišene vrhove popolnosti in dovršenosti. Slovenija je imela svojega prvega narodnega pesnika, Slovenec-trpin svojo narodno liriko, najzvestejšo in najljubeznivejšo sprenljevalko in tolažnico na dolgi, trpljenja polni poti skozi temoto suženjstva in hlapčevanja.

Leta 1796. je prišel Vodnik v Ljubljano, kjer se je z največjo vnemo posvetil reformi slovenske proze. Nadaljeval je Pratiko, ki jo je bil začel izdajati na Cojzovo pobudo že v Bohinju, in izdajal prvi slovenski časopis Ljubljanske novice od vseh krajev celega sveta. Pri teh literarnih podjetjih je bil v častni službi najplemenitejše socialnokulturne ideje: nuditi širšim množicam slovenskega ljudstva kar največ prilike za izobrazbo in napredek, ideje, katere velikansko važnost so uvideli najboljši možje vseh kulturnih narodov. Pratika je bila prava ljudska knjiga, ki je širila duševno obzorje našemu preprostemu človeku one dobe. Kot prvi naš časnikar-urednik je nastopil moderno pot kulturnega delavca v uredništvu svojega lista, ki ga je do malega sam pisal in urejeval ter postal s tem najvrednejši drug v kolu naših časnikarjev in urednikov po poklicu. S svojimi spisi in sestavki je čistil slovensko književno besedo mnogoterih tujih primesi in razvad izza srednjeveških časov po svojem načelu, ki se je glasilo: Kranjski jezik se mora čeden narediti!

Tako je postal v svoji dobi najboljši predstavnik slovenske proze, ki so mu bila merodajna tri poglobitna pravila: 1. Uči se od starejših pisateljev. 2. Poslušaj, kako narod govori. 3. Zajemaj iz živih jezikov slovanskih. Nabiral je tudi gradivo za slovar in pisal slovnico, upoštevajoč teoretično stran tega vprašanja. Vodnikova proza se razločuje od slovenske proze pred njim prav tako blagodejno kakor Levstikova od Vodnikove in Cankarjeva od Levstikove. Da imamo Slovenci danes prozo Cankarjevega klasičnega tipa, k temu je pripomoglo tudi skromno pero patra Valentina.

Vodnik pa je bil tudi odličen šolnik: profesor, ravnatelj in nadzornik ljubljanskih srednjih in drugih šol. Spisal je vse potrebne šolske knjige, ko se je l. 1810 v novo ustanovljeni Iliriji izvršila preosnova vseh kranjskih šol, v najkrajšem času, dočim je bila že v avstrijski eri vpeljana njegova Zgodovina Kranjske, Trsta z okolico in Goriške, ki se je potem rabila do leta 1848.

Vodnik kot učitelj je bil na svojem mestu kakor riba v vodi. Sam navdušen za vse lepo in blago, je navduševal mladino za vzvišene ideale, razlagajoč ji klasike.

Kako je bil našemu Valentinu pri srcu telesni razvitek in duševni napredek preprostega ljudstva, o tem pričata knjigi Kuharske bukve in Babištvo v prevodih. Prva je namenjena, kakor pravi sam, „rojakinam“, ki so „narejavke zdraveh, dobro dišečeh, inu snažneh jedi“, druga pa slovenskim babicam. Stvarno se je tu zavzel za ljudsko zdravje v najnežnejši in v poznejši človeški dōbi in tako pokazal zanimanje za najvažnejše probleme zdravega, telesno in duševno skladno razvitega narodnega organizma.

Če hočemo biti Vodniku popolnoma pravični ocenjevalci, moramo imeti pred očmi dōbo, v kateri je živel in delal. Ob koncu 18. in v začetku 19. stoletja se je nahajal naš narod na prevalu dveh dōb. Bil je na prehodu iz srednjega veka v novi vek. Napočila je zanj dōba nove orijentacije v narodnokulturnem oziru, dōba narodnega prerodenja. Postaviti se je moral enkrat za vselej na lastne noge, ki so morale trdno in odločno stopati po lastnih tleh, po domači zemlji, v kateri je vkoreninjeno vse naše dejanje in nehanje, iz katere črpamo vse svoje sile. Če je hotel imeti v bodočnosti svoje mesto v številu kulturnih narodov, si je moral slovenski narod začeti ustvarjati svojo narodno kulturo in razvijati svojo latentno kulturno silo. To je bil problem, za kojega srečno rešitev je bilo treba nešteto kulturnih delavcev, ki bi bili pričeli z delom na raznih koncih puste ledine, predstavljajoče naše takratne kulturne nasade.

In imeli smo v tej velevažni dōbi enega samega — Valentina Vodnika.

„Tu se nam pokaže vsa njegova velikost; dviga se pred nami ta preprosti menih kot vodnik celega stoletja. Kar je pred njim, je negotovo tavanje po temi brez jasne solnčne luči. Ko pa se je led raztajal in so zazelenele naše narodne livade, se je pojavil na njih pesnik, učitelj, zgodovinar, pratikar, časnikar in jezikoslovec — Valentin Vodnik.“

Tako piše o Vodniku pisatelj dr. Iv. Lah.

In zares, diviti se moramo univerzalnemu, vseobsežnemu stremljenju in udejstvovanju Vodnikove velike duševnosti, ki je v tej dōbi popolna inkarnacija bogatih sil in zmožnosti slovenske narodne psihe.

Vodnikovo ime je kakor daleč viden mejnik v razvoju kulturnega slovenstva. Onostran njega prvi instinktivni poskusi, prvi neokretni koraki na poti v kulturno življenje, tostran pa zavestno, načelno zasnovano umetniško in kulturno ustvarjanje na edino možnem in trajno krepkem temelju lastne narodne individualnosti.

Zakoni o duševni evoluciji nas sicer učê, da povzročijo v primernih dôbah notranje sile, ki vladajo svet, nujno, brez posebnega ozira na delujoče osebe, prevrat v mišljenju in življenju posameznih skupin človeške družbe. Vendar za nas Slovence je in ostane vse čase zgodovinsko dejstvo, da je s tem velikim prevratom v našem življenju v začetku 19. stoletja neizbrisno združeno ime skromnega, simpatičnega meniha Valentina Vodnika.

Gospôda! Naša današnja šolska slavnost pa ni samo kulturna, ampak tudi nacionalno-politična. V osvobojeni domovini se spominjamo pristo in neovirano tudi velikih političnih dogodkov naše preteklosti. In med njimi zavzema prvo mesto po velikem Korzičanu oživljena Ilirija, četudi ji je bilo usojeno le kratko življenje 4 let, od l. 1809 — 1813. Veliki osvovjevalec Napoleon je podjarmil takratno Nemčijo in Avstrijo in da bi ji obvladal trajno, je združil velik del jugoslovanskega ozemlja v celoto, imenovano Ilirijo. Tako je prišel slovenski del našega troimenega naroda vsled velike važnosti lege svojega ozemlja v stik s politiko in kulturo velikega francoskega naroda. Razumljive so nam torej Napoleonove besede: „Ali ne vidite, da stojim, ako imam v teh pokrajinah svojo podlago, z eno nogo v Rimu, z drugo v Carigradu?“ Z žalostjo in jezo v dušah poslušamo Jugoslovani še dandanes besede malih posnemovalcev velikega Napoleona, ki nas spominjajo njegovega izreka o izredni važnosti in pomembnosti lege naše zemlje in našega morja. V tolažbo pa nam je lahko, da je trajal celo sen tako silne politične individualnosti, kakršna je bil Veliki Napoleon, le kratek čas, kar bodi glasen memento majhnim, če tudi zelo drznim njegovim posnemovalcem tam v solnčni Italiji.

Dasi Napoleon Ilirije ni ustvaril, da bi udeležil del jugoslovanske nacionalne ideje, ampak iz svojih imperijalističnih vidikov in razlogov, vendar je kot misleč državnik in sin velikega kulturnega naroda uvidel, da je treba prebivalstvu Ilirije vsaj deloma ugoditi v narodnem oziru. Tako je našla naša materinščina že takrat pot v ljudske in srednje šole ter v javne urade. Francoska uprava pa je zlasti izborna skrbela za izboljšanje gmotnoprosvetnih naprav v deželi. Razlika med prejšnjim avstrijskim in novim režimom je bila razveseljivo velika. Vsak zavedni sin Ilirije je to z zadovoljstvom čutil v svojem domoljubnem srcu.

Šolstvo so Francozi docela preosnovali in takrat je prišel pesnik in profesor Vodnik do veljavnega mesta v šolski upravi, ki mu je šlo vzpričo njegovih zmožnosti in zaslug za prosveto in napredek domovine.

Kot izvrsten zgodovinar je občudoval v Napoleonu izreden zgodovinski pojav, redkokedaj v stoletjih nastopajoč na zgodovinskem pozorišču.

In takrat se je zganilo pod raševino njegove meniške halje v prsih moža-pesnika in pristnega sinu naše jugoslovanske zemlje silno čuvstvo, na laš podobno onim mogočnim čuvstvom milijonov zaslužjenih Jugoslovancev, ki so valovala kakor orkan v naših dušah takrat, ko smo

oktobra meseca lanskega leta z drhtečimi srci čitali Wilsonovo prvo poslanico o svobodi in neoviranem razvoju slovanskih narodov bivše Avstrije in Ogrske.

In tedaj se je rodila leta 1811. v pesnikovi duši mogočna nacionalno-politična himna — „Ilirija oživiljena“, ki je najvišji vrhunec Vodnikove ustvarjajoče pesniške sile. To ni več šegavoljubka narodna popevka o slovenskem seljaku-Kranjcu, to je silna politična oda, himna novi Iliriji-Jugoslaviji. Iz njenih verzov, polnih vroče ljubezni do mlade Ilirije, prekipevajočih narodnega ponosa, svobodoljubja in vere v silno bodočnost s slavo odičene domovine, ne spoznamo več tihega, šegavoljubznivega pevca-meniha prejšnjih let, iz njih nam govori v proroškem duhu pesnik — voditelj svojega naroda. To je storila velika ideja, za katero je vredno živeti in — umreti.

Tako je imela Ilirija-Jugoslavija svojega pesnika poveličevalca, ki je vzrastel mogočno nad pevca male Slovenije izza leta 1806.

Našim sosedom na jugu in zahodu, ki iščejo svoji deželi v naših gorah naravnih mej, kliče pesnik:

Od nekdanj snežniki
so najina last,
odtod se je naša
razlegala čast.

Polna samozavesti kliče Ilirija:

Od prvega tukaj
stanuje moj rod,
če ve kdo za druž'ga,
naj reče od kod?

Napoleonov duh, duh svobode, ponosa in moči stopa v Slovence:

Zveličana bodem,
zaupati smem,
godi se eno čudo,
naprej ga povem.

Duh stopa v Slovence
Napoleonov,
en zarod poganja,
prerojen, ves nov.

Ilirija leži med dvema svetovoma, med vzhodom in zapadom, med dvema kulturama, med vzhodno grškobizantinsko in zahodno latinsko-romansko. Naša domovina Ilirija „prstan Evrópini bo“.

A že leta 1812. je prišla katastrofa velike armade Napoleonove na Ruskem in leto pozneje bitka pri Lipskem. Dobrotni vitez naše Ilirije je moral iti sam v pozabljene temnice, v kakršnih so vzdihovali nekoč njeni sinovi. In pesnik?

Z ranjenim srcem in s potrto dušo je poskušal tolažiti svojo domovino, da bo vzlic vsemu i v bodočnosti srečna, da bo zveličana. A pesem „Ilirija zveličana“ ni dobila končno ustaljenega besedila, pesniku je beseda zastala v žalostni duši, ker v nji ni bilo — vere.

Kakor zavedno ustvarjena parodija in satira se glasijo ohranjeni nam verzi „Ilirije zveličane“. Da je smel Vodnik govoriti odkrito, brez pesniške krinke, bi ji bil dal kot dober poznavalec avstrijskega policijskega

sistema in kot kritično motreč zgodovinar nekoliko drugačen naslov: Ilirija — „na križ pribita“. Potem bi seveda ne bil njegov delež samo neznatna pokojnina avstrijske vlade z dosmrtnim in še celo s posmrtnim policijskim nadzorstvom — saj so si dali celo o njegovi smrti na Dunaj obširno poročati! — ampak ozka celica „političnega zločinca“ na Ljubljanskem gradu. „Dobri Fronc“, kakor Vodnik s hudomušnosatiričnim nasmehom okrog sicer stoično mirnih usten imenuje enega največjih trinogov iz rodu Habsburgovcev, cesarja Franca I., bi bil gotovo poskrbel tudi za našega pesnika. Saj o njem pravi Vodnik z nedosežno satiro: „Dobri Fronc za nas skrbi.“

In ta „dobri Fronc“ si je dal po svojih pomagačih redno natančno poročati o vseh mnogobrojnih političnih žrtvah svoje dobrotljivosti, ki so pričakovale po številnih srednjeveških mučilnicah njegove države rešiteljico smrt. Zadnja leta pesnikovega življenja so potekla v temi, ki se je bila zgrnila z Dunaja preko jugoslovanskih livad in zastrla solnce upa in sreče za celih dolgih sto let.

Vodnik je preživel konec svojega življenja v bedi in duševnem trpljenju. Lajšal si je svojo usodo z delom in s svojo življensko filozofijo, katere jedro je bilo: *Fortuna non mutat genus*. Nemilost usode, naklonjenost ali nenaklonjenost tujih mogotcev ne sme kaziti slovenskega značaja, zlato jedro narodnopolitične etike.

Leta 1858. se je slavila v Šiški stoletnica pesnikovega rojstva. Zbrala se je pri Kameniti mizi visoka gospôda avstrijske birokracije in domači odličniki Bleiweis, dr. Toman i. dr. Godba je zaigrala Cesarsko pesem, Kje dom je moj in Radeckega koračnico. Sledili so govori. Nato so se gostili in veselili.

„Pokrili so pesnika s kranjskim patriotizmom, da bi zakrili njegovo pošteno ilirsko srce,“ pravi z vso pravico dr. Ivan Lah.

Tako je počastil svojega pesnika zaslužnjen narod. Njegova življenjska izpoved v Iliriji oživljeni je bila kot greh proti avstrijskemu patriotizmu malone pozabljena.

Tudi po šolah naše preteklosti so nam sicer vrli slovenski možje morali nekako opravičevati pevca naše Ilirije in njegovo himno kot izraz pesnikove trenutne teoretičnozgodovinske navdušenosti. S tem se je delala „Iliriji oživljeni“ sila, pesniku pa krivica, ki jo mora naša nova osvobojena šola temeljito popraviti. Naš narod se danes mora zavedati, da je Valentin Vodnik pred vsem pesnik Ilirije oživljene. Slava njegovega imena je združena v našem veku, ko začenjamo svobodno politično in kulturno življenje v veliki Iliriji celega troimenega jugoslovanskega naroda, pred vsem s to našo najlepšo narodno-politično prigodnico iz nevesele preteklosti.

Zato slavimo danes ta njegov jubilej širom slovenskega dela združene jugoslovanske domovine.

Valentin Vodnik! Sto let je preteklo, odkar je splaval Tvoj nesmrtni duh tja gori nad slovenske vršace, katerih veličastno krasoto si nam opeval v svoji neumrjoči pesmi. Iz svoje breztelesnosti si zrl dolga, dolga desetletja na obupno borbo svojega naroda in zreš danes na zadnjo veliko borbo za oživljeno, skupno, veliko, celo Ilirijo-Jugosla-

vijo. Vera v veliko bodočnost, ki je bila v Tvoji pesniški duši, živi tudi v naših dušah, živi v duši celokupnega jugoslovanskega naroda.

In iz te silne vere večmilijonskega, mladega in zdravega, po solncu najvišje kulture hrepenečega naroda naj se rodé veliki kulturni čini, domovini v slavo, človeštvu v korist.

V tem duhu bo naša velika domovina vzlic vsem trenutnim neugodnostim zveličana.

3. Šolska poročila.

I. Učiteljski zbor.

a) Premembe tekom šolskega leta.

- 1.) Profesorji Josip Germ, Anton Lovše in dr. Milan Šerko so, vrnivši se iz akt. vojaške službe, nastopili svojo učiteljsko službo dne 25. novembra 1918.
- 2.) Profesor Franc Dolžan je bil vsled odloka Narodne vlade SHS, oddelka za uk in bogočastje, z dne 18. novembra 1918, št. 8481, premeščen na drž. realko v Idriji; tuk. službe je bil odvezan z dnem 22. novembra 1918.
- 3.) Profesor Ivan Koštiál, glavni učitelj na drž. moškem učiteljišču v Gorici, je bil vsled odloka Narodne vlade SHS, oddelka za uk in bogočastje, z dne 12. decembra 1918, št. 9361, prideljen v službovanje in je nastopil svojo službo dne 1. januarja 1919.
- 4.) Učiteljski kandidat Alojzij Turk je bil vsled odloka bivšega deželnega šolskega sveta z dne 24. septembra 1918, št. 6885, nameščen kot nadomestni učitelj za dobo šolskega leta 1918/19.

b) Stanje koncem šolskega leta

(z navedbo učnih predmetov in tedenskih ur).

I. Za obvezne predmete.

- 1.) Josip Wester, ravnatelj, je poučeval slov. in srbohrv. v VII. zemljepis v I. b-razr.; 6 ur.
- 2.) Ciril Ažman, dr. filoz. in teolog. gregorijanskega vseučilišča v Rimu, profesor, svetni duhovnik, ekshortator, je poučeval verouk od I.—VIII. razr.; 18 ur.
- 3.) Josip Germ, profesor VIII. čin. razr., akademični slikar, oskrbnik risarske zbirke, je poučeval zemljepis v I. a, matem. v I. b, lepopisje v I. a in b, risanje od I.—IV. razr.; 20 ur.

- 4.) Martin Gorjanec, dr. filoz., profesor VIII. čin. razr., razrednik III. razr., je poučeval slov. v III., V. in VIII., srbohrv. v VIII., lat. v III., zgod. v II. razr.; 18 ur.
- 5.) Rudolf Južnič, profesor VIII. čin. razr., oskrbnik učiteljske knjižnice, razrednik II. razr., je poučeval lat. v II. in VI., gršč. v V. razr.; 18 ur.
- 6.) Jakob Kelemina, dr. filoz., profesor, oskrbnik nemške dijaške knjižnice, razrednik VII. razr., je poučeval nemšč. od IV.—VIII., filoz. propedeutiko v VII. in VIII. razr.; 15 ur.
- 7.) Karel Kunc, profesor VIII. čin. razr., oskrbnik fizikalne zbirke, je poučeval mat. v III., V.—VIII., prirodoslovje v III., VII. in VIII. razr.; 22 ur.
- 8.) Anton Lovše, profesor VIII. čin. razr., razrednik I. a-razr., je poučeval slov. v I. a, lat. v I. a, gršč. v III. razr.; 16 ur.
- 9.) Martin Majcen, profesor VIII. čin. razr., oskrbnik slov. dijaške knjižnice, razrednik IV. razr., je poučeval slov. v IV. in VI., srbohrv. v VI., nemšč. v I. a, lat. v IV. razr.; 16 ur.
- 10.) Mihael Markič, profesor VII. čin. razr., razrednik VIII. razr., je poučeval lat. v VII. in VIII., gršč. v VII. razr.; 14 ur.
- 11.) Bogumil Remec, profesor VIII. čin. razr., prideljen v službovanje drž. realni gimnaziji v Ljubljani.
- 12.) Milan Šerko, dr. filoz., profesor VIII. čin. razr., oskrbnik prirodopisne zbirke, je poučeval prirodop. v I. a, I. b, II., IV., V. in VI., mat. v I. a, II. in IV. razr.; 23 ur.
- 13.) Amat Škerlj, profesor VIII. čin. razr., razrednik V. razr., je poučeval lat. v V., gršč. v VI. in VIII. razr.; 16 ur.
- 14.) Viktor Tiller, dr. filoz., profesor VIII. čin. razr., oskrbnik zemljep. zbirke in knjižnice Podpornega društva, razrednik VI. razr., je poučeval zemljepis v II., zgod. in zemljepis v III., IV., VI.—VIII. razr.; 21 ur.
- 15.) Ivan Koštiál, profesor VIII. čin. razr., dodeljen v službovanje, je poučeval srbohrv. v V., nemšč. v II. in III., gršč. v IV., zgod. in zemljepis v V. razr.; 15 ur.
- 16.) Alojzij Turk, namestni učitelj, vodja mladinskih iger, razrednik I. b-razr., je poučeval slov. v I. b in II., nemšč. v I. b, lat. v I. b-razr.; 18 ur.

II. Za neobvezne predmete.

- 1.) Profesor dr. Ciril Ažman je poučeval italijanščino v I. tečaju; 2 uri.
- 2.) Profesor Josip Germ je poučeval prostoročno risanje za višje-gimnazijce v 1 oddelku; 3 ure.
- 3.) Ignacij Hladnik, kapiteljski organist in pevovodja, je poučeval petje v 2 oddelkih; 4 ure.
- 4.) Profesor Rudolf Južnič je poučeval slov. stenografijo v I. tečaju; 2 uri.

Šolski sluga: Ivan Tinta, bivši šolski sluga na drž. ženskem učiteljišču v Gorici, imenovan vsled odloka Višjega šolskega sveta z dne 26. aprila 1919, št. 5748, s pravomočnostjo od dne 1. maja 1919.

Pomožni sluga: Ivan Kristen.

II. Učni načrt.

V obveznih predmetih se je od početka šol. leta do političnega preobrata poučevalo po dosihmal veljavnem učnem načrtu; le grščina se je vsled naredbe bivš. ministra za uk in bogočastje z dne 23. avg. 1918, št. 30949—IX a (razpis bivš. dež. šol. sveta z dne 31. avg. 1918, št. 6269), pričela v šol. letu 1918/19 poučevati s pomočjo slovenskega učnega jezika, pričeniši s V. razredom.

Spričo nezadostnega števila učnih oseb v prvi dobi šol. leta so se poučevali nekateri predmeti zlasti v višjih razredih v skrčenem številu ur.

Po državnem prevratu, ko so se bili vrnili še trije učitelji iz akt. vojaške službe (25. novembra 1918) in ko je bil dodeljen zavodu v službovanje prof. Ivan Koštiál (od 1. jan. 1919), so se pričeli poučevati vsi predmeti v polnem obsegu, tudi prostoročno risanje kot obvezni predmet v I.—IV. razr., dočim se ta predmet od II. teč. šol. leta 1915/16 ni več poučeval, ker je bil strokovni učitelj prof. Germ mobiliziran. Edino v VIII. razr. sta ostali zgodovina v I. teč., fizika v II. teč. skrčeni na 3 tedenske ure.

Učiteljski zbor je bil že v svoji konferenci dne 5. nov. 1918 sklenil: da naj se poučujejo odslej vsi predmeti razen nemščine s slovenskim učnim jezikom, da se število ur za nemščino skrči, za slovenščino pa pomnoži ter se uvede v višjih razredih pouk iz srbohrvaščine, na kar je oddelek za uk in bogočastje Narodne vlade SHS z razpisom z dne 27. nov. 1918, št. 8817, odredil: a) Uradni in poslovni jezik na vseh zavodih je slovenski. b) Kot učni jezik veljaj v vseh predmetih razen obvezne nemščine slovenščina. c) Slovenščini se odmerijo v I. in II. razr. po 4, od III. do VIII. razr. po 3 ted. ure. Od V. do VIII. razr. se uvede srbohrv. po 1 uro na teden kot obvezni učni predmet, iz katerega naj se dajejo redi po običajnem klasifikacijskem načinu. — Nemščini kot učnemu predmetu se določijo od I. do IV. razr. po 3, od V. do VIII. razr. po 2 uri na teden. — Latinščina se poučuje v I. razr. po 7 ur, v ostalih razredih pa v prejšnjem obsegu. — Pouk v nemščini naj se za prehodno dobo do končne preosnove preuredi v praktičnem smislu, tako da se učenci popolnoma nauče nemščine kot jezika v besedi in pismu, nepotrebne podrobnosti iz literarne zgodovine naj se opuste. Isto načelo se uveljavi pri zgodovinskem pouku; največji ozir naj se jemlje na zemljepis in zgodovino jugoslovanstva.

Izmed neobveznih predmetov so se pričeli v tek. šol. letu zopet poučevati italijanščina v enem (I.) tečaju, slov. in nem. stenografija istotako vsaka v enem (I.) tečaju, dočim se je pouk v petju vršil kakor za vojnih let v 2 oddelkih. Pouk iz nemške stenografije se je vsled odjave priglasičenih učencev z dovoljenjem oddelka za uk in bogočastje z dne 22. novembra 1918, št. 8624, ukinitil. — Od Novega leta 1919 dalje se je poučevalo prostoročno risanje kot neobvezni predmet za višjeginnazijce.

Šolske knjige so se rabile iste, kakor v prejšnjem šol. letu. Tudi v šol. letu 1919/20 se bodo rabile v obče iste šolske knjige. Morebitne spremembe se naznanijo pred začetkom šol. leta na uradni deski v gimnazijski veži.

III. Pismene naloge in predavanja.

a) Iz slovenščine.

V. razred. Domače naloge: 1.) Iz mojega počitniškega dnevnika. — 2.) Zimski večer na kmetih. — 3.) Prevod iz Ovida: a) Filemon in Balcida, b) Nioba). — 4. a) Naša jugozapadna meja. (Pripombe k imperialističnim zahtevam Italijanov). b) Nekaj misli z našega protialkoholnega shoda. — 5.) Moje letošnje čtivo. (Zanimivosti.)

Šolske naloge: 1.) Lepa Vida, simbol hrepenenja. — 2.) Samozobrazba. (Razprava.) — 3. a) Ob Vodnikovi stoletnici. (Vtisi s šolske slavnosti.) — b) Smrekarjev Anton. (Oznaka osebe v „Sosedovem sinu“.) — 4. a) Kmetiško življenje v Jurčičevem „Desetem bratu“. — b) Letošnji majnik. (Zanimive slike z majniškega izleta.)

Prosta predavanja: 1.) Bajuk: Jurčič, slovenski pisatelj. — 2.) Brešan: Slovenska narodnostna meja na Goriškem. — 3.) Burja: O špiritizmu. — 4.) Jarc: Simon Gregorčič. (Življenjepis in oznaka pesmi.) — 5.) Kozinc: Vodnik kot Jugoslovan. — 6. Kastigar: Naše zahteve na Koroškem.

Dr. Gorjanec.

VI. razred. Domače naloge: 1.) Prosto izbrana tema. 2.) Čar zimske pokrajine. (S posebnim ozirom na Dolenjsko.) 3. a) Zadnji sneg — prvi cvet. (Kontrast v naravi.) b) Dispozicija snovi v Cankarjevi Beli krizantemi. 4.) Srbska narodna pesem — zrcalo duše srbskega naroda. (Dokazi iz svetovne vojne 1914 — 1919.)

Šolske naloge: 1. a) Mi slovenski srednješolci in srečna bodočnost naše Jugoslavije. (Govor.) b) Moj zasebni učni načrt za tekoče šolsko leto. (Razprava.) 2. a) Prešernov Sonetni venec, visoka pesem domovinske ljubezni. b) Kako združuje Prešeren v Sonetnem vencu ljubezen do Julije z ljubeznijo do domovine. c) Arhitektonika Prešernovega Sonetnega venca. 3.) Črtomir in ribič. (Idila iz resnih časov. Po Prešernovem Krstu pri Savici.) 4.) A tko svojo zemljo ljubi i tko neće biti rob, tomu krvnik glavu rubi, taj u hladan pada grob. (Zrinsko-Frankopanka. V spomin vsem mučenikom jugoslovanske ideje ob prenosu kosti Zrinskega in Frankopana v domovino.) 5. a) Od kolovrata do velestroja. (Ob otvoritvi slovenske tehnike v Ljubljani.) b) Gosposvetsko polje. (Žalostni in veseli spomini iz naše zgodovine.)

Prosta predavanja: 1.) Klemenčič Ivan: Medvedova Muza. 2.) Skube Silvester: Pregled hrvatskega slovstva. 3.) Zorec Stanislav: O razvoju arhitekture. 4.) Dietz Zorislav: O razvoju zoologije. 5.) Furlan Anton: O zrakoplovstvu. 6.) Bučar Jožef: O francoski revoluciji. 7.) Prijatelj Anton: Golarjev Rožni grm. 8.) Fajdiga Franc: Janez Mencinger. 9.) Skalický Zdenko: Župančičevi Samogovori. 10.) Pugelj Mirko: Poglavlje iz slovenske glasbe. 11.) Kopitar Metod: O življenju avstralskih domačinov.

Majcen.

VII. razred. Domače naloge: 1.) Zanimiv dožitek iz preteklih počitnic. (List iz dnevnika.) — 2. a) Jugoslavija, država troedinega na-

roda SHS. (Slavnostni govor.) — b) Veselo srce, vznesene misli, resno delo. (Moja zaobljuba na dan narodnega praznika.) — 3. a) Cankarjevo delo, ki mi najbolj ugaja. (Slovstveni referat.) — b) Kako se kaže vpliv množice na posameznega. (Razprava.) — 4.) Prevod iz Goetheja, Italieni-nsche Reise, 4. (Odlomek.) — 5. a) Antonijev govor ob mrtvem Cezarju, vzor demagoškega govora. (Razprava.) — b) Analiza Brutovega zna-čaja. (Po Shakespearovi tragediji.)

Šolske naloge: 1. a) Narodni praznik v Novem mestu. — b) Voj-ska na povratku. (Prizor s ceste.) — 2. a) Misli ob Mefistovih besedah:

„Naposled si, kar ravno si.
V lasulje s kodri se milijonskimi napravljaj,
noge na cokle vatelške postavljal,
ostaneš vendarle, kar si!“

b) Junak se spozna v boju, modrijan v jezi, prijatelj v nesreči. (Raz-prava.) 3. a) Pomen Čojzovega kroga v našem slovstvu. — b) Pregovor „Obleka dela človeka“. (Ugovor in zagovor.) — 4. a) Romantika Prešer-nove Turjaške Rozamunde. — b) Pevčeva usoda. (Po Prešernovi Glosi.)

Prosta predavanja: 1.) Malerič: Dragotin Kette. (Oznaka njegovih poezij.) — 2.) Hočevlar: Oton Župančičeva pesem „Naša be-seda“. — 3.) Polenšek: Josip Murn-Aleksandrov. (Oznaka njegovih po-ezij.) — 4.) Šepic: Ivan Cankar in njegov slog. — 5.) Košir: Anton Aškerc, pesnik balad in romanc. — 6.) Premru: Nekaj o poezijah Simona Gregorčiča. — 7.) Teplý: O Röntgenovih žarkih. — 8.) Miklaužič: Kratek pregled razvoja zoologije. — 9.) Berus: Cankarjeva „Bela krizantema“. — 10.) Picek: Simon Jenko in vsebina njegovih pesmi. — 11.) Pehani: Odlomki iz astronomije. — 12.) Rezelj: Anton Linhart, slovenski pisatelj. — 13.) Žukovec: Psihologija mas. — 14.) Čizmek: Koroška. Spisal Ca-rantanus. (Referat o knjigi)

Wester.

VIII. razred. Domače naloge: 1.) O napoj sladko gorjupi, trpka mešanost življenja! Bitja našega vsa cena, v tebi se spočenja, menja. (Župančič.) — 2.) Prosto izbrana tema. — 3. a) Ljudska izobrazba med Slovenci. (Prometna sredstva v Sloveniji.) — 4.) Slovenska lirika od Prešerna.

Šolske naloge: 1. a) Kalvarijo naš rod je imel in dneve pre-bridke trpljenja a zdaj mu rešitve je zor zažarel, napočil mu dan je vsta-jenja. (Gregorčič.) Misli ob osvoboditvi in ujedinjenju Jugoslovanov. — b) Kaj zahteva naša nova domovina Jugoslavija od nas? — 2.) Pomen znanosti. (Razprava.) — 3. a) Aškerčeve nar. balade in romance. (Označba.) — b) Homo sum et nihil humani a me alienum esse puto. (Razprava.)

Prosta predavanja: 1.) Hermann: Pregled srbskohrv. slov-stva. — 2.) Gebauer: Pesnik Murn-Aleksandrov. — 3.) Grum: Vpliv alko-hola na duševno življenje. — 4.) Pehani: Jurčičev Tugomer. (Analiza.) — 5.) Sila: Cankarjev Kurent. (Vsebina in ocena.)

Dr. Gorjanec.

b) Iz nemščine.

V. razred. Domače naloge: 1.) Unser Hauptplatz (Freies Thema). 2.) Verschiedene Lebenswege (Ein Vergleich). 3.) Des Tier- und Naturfreundes Morgenspaziergang (Ein Bild nach dem Leben).

Šolske naloge: 1.) Der Tod des Tiberius (Nach Geibels Gedicht). 2.) Rom ist nicht an einem Tage erbaut worden (Erklärung einer Sentenz). 3.) Arion (Nach Ovid). 4.) Siegfrieds erste Begegnung mit Kriemhild (Ein Gemälde). 5.) Sommermorgen auf dem Lande. (Freies Thema.)

Prosta predavanja: 1.) Bajuk: Peter Mayer, der Wirt an der Lahn (Rosegger). 2.) Brešan: Die Vergangenheit unserer Stadt. 3.) Burja: Über die Sparsamkeit. 4.) Čudovan: Ein mißratener Student. (Eine wahre Geschichte.) 5.) Jarc: Shakespeares Leben. 6.) Kastigar: Trunksucht und Gesundheit.

VI. razred. Domače naloge: 1.) Verzweifle keiner je, dem in der trübsten Nacht der letzten Hoffnung letzte Strahlen schwinden (Wieland Oberon). 2.) Es ließe sich manches trefflich schlichten, konnt' man die Sachen zweimal verrichten. (J. W. Goethe.) 3.) Ein Bild aus dem Tierleben. (Nach freier Wahl.)

Šolske naloge: 1.) Ein Herr und sein Diener. Zur Charakteristik des Prinzen und Marinellis. 2.) Die Rückkehr aus der Kriegsgefangenschaft. (Freies Thema.) 3.) Die Segnungen des Friedens. 4.) Die Soldatencharaktere in Minna v. Barnhelm.

Prosta predavanja: 1.) Prijatelj: Über die Tabakpflanze. 2.) Zorec: Graf L. N. Tolstoj. 3.) Skalický: Merkwürdiges vom Radium.

VII. razred: Domače naloge: 1.) Ein Erlebnis aus dem großen Krieg. 2.) Nichts beschwert mehr als ein Geheimnis. (La Fontaine.) 3.) Freigewähltes Thema.

Šolske naloge: 1.) Seele des Menschen, Wie gleichst du dem Wasser, Schicksal des Menschen, Wie gleichst du dem Wind! (Goethe.) 2.) Sparsamkeit und Geiz. (Versuch im Definieren.) 3.) Iphigenie weist den Antrag des Thoas zurück. (Zur Exposition des Dramas.) 4. a) Der erste und zweite Bräutigam Dorotheas. b) Die französische Revolution als Hintergrund in Hermann und Dorothea. 5.) Illyriens Wiedergeburt.

VIII. razred. Domače naloge: 1.) Ein Motiv aus Faust. 2.) Freigewähltes Thema aus Goethes Sprüchen in Prosa. 3.) Meine Beschäftigung mit der Antike.

Šolske naloge: 1.) Die Feier der Vereinigung. 2.) Ein Motiv aus der „Glocke“. 3.) Ein Landschaftsbild von Unterkrain. 4.) Vergessen eine Tugend, ein Fehler, ein Glück. 5. a) Der Einfluß der technischen Fortschritte auf unsere Lebensführung. b) Der Segen der geistigen Arbeit. Eine psychologische Betrachtung.

Dr. Kelemina.

IV. Statistična preglednica učencev.

(Male številke značijo učenke hospitantke, + pred številko znači eksterniste).

Število učencev (učenk)	I.a	I.b	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Skupaj	
koncem šol. leta 1917/18	43	6 ¹¹	26 ⁵	33 ³	19	17 ¹	11 ¹	6 ²	5	166 ²³	
začetkom šol. leta 1918/19	37 ³	37	29 ¹²	22 ⁴	25 ²	17	12	11 ¹	5 ²	195 ²⁴	
koncem šol. leta 1918/19	33 ³	33	27 ¹²	21 ⁴	22 ²	16+1	12	16 ¹	9 ² +1	189 ²⁴ +2	
Od teh so:											
izdelali z odliko	—	—	2 ²	2 ¹	2 ¹	—	1	2 ¹	2	11 ⁵	
izdelali	19 ¹	22	17 ⁵	10 ²	11	12+1	8	9	3 ²	111 ¹⁰ +1	
v obče izdelali	6 ¹	1	2 ³	5	6	—	—	—	—	20 ⁴	
niso izdelali	8	9	6 ¹	3 ¹	3	—	—	2	—	31 ²	
z dovoljenjem ponavlj. izpita	0 ¹	1	0 ¹	—	—	4	3	2	—	10 ²	
z dovoljenjem naknadnega izpita, ozir. neizpršani	—	—	—	1	0 ¹	—	—	1	4+1	2 ¹ , oz. 4+1	
Obisk p. ostih predmetov	petje I. odd. in II. odd.	19	12	7	4	9	6	3	3	—	63
	italij. I. teč.	—	—	—	—	—	5	6	5	1	17
	slov. stenograf. I. teč.	—	—	—	—	10 ¹	5	4	1	—	20 ¹
	prostoročno risanje	—	—	—	—	—	4	5	5 ¹	1	15 ¹

Šolnina je znašala v I. tečaju 2100 K, v II. tečaju 1530 K. Sprejemnine so vplačali 331 K 80 vin.; prispevkov za učila in knjižnice 738 K; prispevkov za igrala 133 K 80 vin.; pristojbine za duplikate izpričeval so znašale 88 K. — Dijaške ustanove je uživalo 9 učencev v skupnem znesku letn. 1481 K.

V. Poročilo „Podpornega društva za učence na drž. gimnaziji v Novem mestu“

(za šolsko leto 1918/19).

Premoženjsko stanje.

Tri ljubljanske srečke po 40 K	K 120·—
Dve obligaciji srebrne rente	„ 2.200·—
Dve obligaciji notne rente	„ 3.500·—
Ena obligacija kronske rente	„ 1.200·—
Rentna knjižica vojnega posojila	„ 250·—
Stanje vložne knjižice Mestne hranilnice 1. 7. 1919	„ 4.290·72
Razpoložljiva gotovina	„ 237·78
	skupaj K 11.798·50
Razen tega: vloga za gledališki oder	K 500·—

Pripomniti je, da je pri državnih papirjih označena nominalna vrednost, ki se utegne po končni državni likvidaciji občutno znižati.

Društveni odbor, po volitvah na občnem zboru dne 21. decembra 1918 popolnjen, sestoji iz naslednjih gospodov: ravnatelj Josip Wester načelnik; prof. dr. Ciril Ažman, prošt in mestni župnik dr. Sebastijan Elbert, knjigotržec Urban Horvat, prof. Rudolf Južnič, trgovec Josip Kobe in predsednik okrož. sodišča Josip Žmavec, odbor-niki; trgovca Julij Kobe in Jurij Picek, računsko preglednika.

Dohodki: prebitok iz šol. leta 1917/18 v gotovini 1614 K 25 vin., prispevek iz prebitka gledališke igre v avgustu 1918 (po Nar. čitalnici) 100 K, prispevek iz prebitka gledališke igre „Deseti brat“ (po osmošolcu Ign. Grumu) 300 K; prispevek iz prebitka ljudskega predavanja ravnatelja Westerja v Nar. domu (po Nar. čitalnici) 91 K 60 vin.; članarina in podpore (gl. spodnji pregled) 849 K; prebitok naročnine za letna izvestja, vplačane po učencih 26 K; od 24 hospitantk vplačani zneski za igrala 14 K 40 vin.; prispevek iz prebitka plesa v novomeških visokošolcev (po gospodu stud. med. Karlu Mušiču) 10 K; skupiček za risarske potrebščine (po g. prof. Germu) 181 K 27 vin.; za 2 izžrebani drž. srečki iz l. 1860 436 K; tedenska vinarstva zbirka učencev v mes. septembru in oktobru 1918 44 K 39 vin.; obresti drž. obligacij 282 K 60 vin., dvig iz Mestne hranilnice novomeške 240 K, v šoli najden znesek 2 K; darilo četrtošolcev 14 K 80 vin.; vsega skupaj 4206 K 31 vin.

Izdanki: za šolske knjige (nakup in vezava) 776 K 44 vin.; nakup risarskih potrebščin 642 K 60 vin.; za zdravila, kupljena v obeh tuk. lekarnah, 102 K 29 vin.; podpora v gotovini 25 K; upravni stroški 22 K 20 vin.; vloge v Mestno hranilnico novomeško 2400 K; vsega skupaj 3968 K 53 vin.

Prebitok v gotovini znaša koncem junija 1919 237 K 78 vin.

Častni član: g. dr. Ivan Vaupotič, višji okrajni zdravnik. Število rednih članov in podpornikov: 128.

Članarina je znašala 2 K na leto. Ogromna večina članov in članic pa je v svoji radodarni naklonjenosti prispevala večje zneske: do 10, 20 in

še več kron. V šol. letu 1917/18, ko se ni pobirala članarina, in v tek. šolskem letu 1918/19 so bili društveni člani in podporniki naslednji p. n. gosposde, gospe:

Agnitsch A., klepar in hišni posestnik, 3 K; Andrijanić Drag., lekarnar, 10 K; dr. Ažman Ciril, prof., 4 K; Barborič Karel, trgovec in pos., 4 K; Barborič Lina, trgovka, 4 K; Barle Janko, nadučitelj v p. in pos., 2 K; Bartel Bertold, župnik v Vavti vasi, 30 K; Bergmann Josip, lekarnar in pos., 4 K; Blažon Franc, urar, 2 K; Brežnik Franc, vlad. svetnik, gimn. ravn. v p., 6 K; † Bučar Julij, sod. svetnik, 2 K; † Dolenc Rihard, ravnatelj kmet. šole v p. in pos., 4 K; Dolinšek Marija, višji sod. svetnika vdova, 5 K; Durini Marija, trgovka, 2 K; Elbert Sebastijan, inful. prošt in mestni župnik, 6 K; Fabjan Jernej, mes. mojster, 2 K; dr. Foerster Vladimir, sod. svetnik, 4 K; dr. Furlan Anton, sod. svetnik, 12 K; Gačnik Ivanka, gostilničarka in posestn., 5 K; Garzarolli pl. Thurnlack, dvorni svetnik v p., 5 K; Germ Josip, prof., 30 K; Globelnik Anton, pos. v Bršlinu, 4 K 50 vin.; dr. Globevnik Josip, odvetnik in pos., 10 K; dr. Gorjanec Martin, prof., 3 K; dr. Gregorin Alojzij, višji okr. komisar, 5 K; Hanuš Jaromir, stavb. nadsvetnik, 5 K; Hočevar Alojzij, okr. sodnik, 3 K; Horvat Urban, knjigotržec in pos., 10 K; Hrstka Jos., geometer, 4 K; Illowsky Karolina, posestn., 2 K; Jakše Franc, gostiln. in pos., 5 K; Jarc Jakob, viš. sod. svetnik, 2 K; Južnič Rudolf, prof., 4 K; Kalčič Ludv., oskrbnik žen. bolnice, 5 K; Kastelic Edmund, trg. in pos., 5 K; Kastelic Magda, zasebn., 4 K; dr. Kelemina Jakob, prof., 3 K; Klemenčič Jos., tovarnar, 6 K; Klinc Anton, župan in pos., Gor. Polje, 4 K; Kobe Josip, trg. in pos., 5 K; Kobe Julij, trg. in pos., 5 K; Koderman Franc, pis. ravn. v p., 2 K; Koklič Ivan, pos., 10 K; Kondrič Franc, izvošček in pos., 2 K; Kopač Leopold, trg. in pos., 2 K; Košak Ivan, gostiln. in pos., 2 K; Kozina Jurij, sod. svetnik, 5 K; Krajec Ivan, pos., Grm, 10 K; Krajec nasledn. knjigarna, 20 K; Kramberger Jurij, davč. uprav., 3 K; dr. Kremžar Anton, prvi drž. pravdnik, 2 K; Krševan Franc, zasebn. in pos., 3 K; Kuder Anton, okr. sodn., 4 K; Küssel Neža, trgovka, 5 K; Kunc Karel, prof., 3 K; Lapajne Anton, uprav. kmet. šole na Grmu, 4 K; Lasič Fran, vlad. svetnik, 10 K; Lovše Anton, prof., 5 K; Majcen Davorin, prof., 3 K; dr. Marinko Josip, prof. v p., Preska, 10 K; Markič Mihael, prof., 3 K; Matko Josip, hotelir, 5 K; Mechora Elizabeta, posestn., 3 K; Mežnaršič Alojz, mes. mojster in pos., 5 K; Miklaužič Jožef, pis. predstojnik, 4 K + 2 K 50 vin.; Mikolič Jakob, trg. in pos., 4 K; Mogolič Josip, hiš. pos., 4 K; Mozetič Josip, trgovec, 2 K; Možina Franc, trg. in pos., 3 K; Mramor Mihael, usnj. mojster in pos., 5 K; Murgel Rihard, višji davč. oskrb. v p., 10 K; Mušič Alojz, davč. naduprav., 2 K; Neimenovan (po g. Urb. Horvatu) 10 K; Oblak Katarina, trg. in pos., 5 K; Ogoreutz Josip, trg. in pos., 10 K; Ogrin Anton, trg. in pos., 2 K; Pauser Adolf, podžupan in hiš. pos., 5 K; Pavčič Jakob, trgovec, 2 K; Perko F., sod. nadoficial, 4 K; Perko Franc, gost. in pos., 10 K; Picek Jurij, trg. in pos., 5 K; Picigas Leopold, župnik v Stetten, 10 K; Pleiweiss Karel, notar, 10 K; Pöll pl. Föhrenau, polkovnik v p. in hiš. pos., 2 K; Porenta Jakob, kanonik, 4 K; Poula J., gostilničar in kapelnik, 2 K; Preželj Jakob, ključ. mojster, 3 K; Ravnikar Alfonz, pošt. naduprav., 5 K; Reitz Alojzij, urar, 2 K; Režek Josip, odv. kand., 3 K; Rosmann Karel, mestni župan in pos., 10 K; Rozina Hedviga, učit. v p., 4 K; Rozina Marija, hiš. posestn., 5 K; Rožanc Franc, fin. paz-

nik v p. (po g. vikarju Žerjavu), 25 K; Rožman Janez, župnik, Zavodnje, p. Šoštanj (po knjigarni Krajec nasl.), 100 K; dr. Schegula Jakob, odvetn. in hiš. pos., 5 K; Seidl Ferdinand, vlad. svetnik in prof. v p., 10 K; Seidl Franc, trg. in pos., 5 K; Seidl Marija, posestn., 5 K; Skale Otmar, viš. okr. živinozdr., 5 K; Skalický Bohuslav, viš. vinarški nadzornik in pos., 5 K; Skrabl Martin, hran. blagajnik, 4 K; Smola Rudolf, kavarnar, 2 K; Splichal Franc, kavarnar, 3 K; Stefanović Josipina, trg. in posestn., 4 K; Svetec Ivan, briv. mojster in pos., 2 K; dr. Šerko Milan, prof., 10 K; Škerlj Amat, prof. in pos., 6 K; Škerlj Ivan, viš. sod. svetnik v p., 2 K; Šmalc Ivan, trg., 20 K; pl. Šuklje Franc, dvor. svetn. v p. in pos., 10 K; dr. Tiller Viktor, prof., 3 K; † Tuček Antonija, gostiln. in posestn., 4 K; dr. Vasič Ivan, odvetnik, 4 K; dr. Vaupotič Ivan, viš. okr. zdravnik, 10 K; inž. Vedernjak Albert, vodja kmet. šole na Grmu, 4 K; Virant Ivan, kanonik, 4 K; Vojska Vladimir, ravnatelj mestne hran. in pos., 4 K; dr. Vončina Franc, okr. glavar, 10 K; Vukšinič Davorin, oskrbnik nem. vit. komende v Metliki, 5 K; Wester Josip, gimn. ravnatelj, 52 K; Windischer Alojzij, trgovec, 4 K; Zorec Franc, župnik v Zg. Sušicah, 30 K; Zorc Josip, šmihel-stopiški župan in posestn., 10 K; Zorc Polona, hiš. pos., 3 K; Zwitter Franja, okr. sodn. vdova in pos., 5 K; Žerjav Ivan, kapit. vikar, 4 K; dr. Žitek Vladimir, odvetnik, 10 K.

„V o d n i k o v a a k a d e m i j a“ (gl. str. 27). Kosmati dohodek te prireditve je znašal 760 K 30 vin., in sicer vstopnina po 3 K, 2 K in 1 K, skupiček za tiskane sporede ter znatna preplačila (do 20 K), stroški pa so znašali 260 K 30 vin., med temi postavljanje odra 109 K, pevske note 31 K 50 vin., tisk sporedov in vstopnic 47 K, tako da je preostalo čistih 500 K. Ta znesek se je naložil kot osnovna glavница za nabavo zložljivega gledališkega odra v društvene svrhe v Mestni hranilnici novomeški knj. št. 22908. S toplo zahvalnostjo naj se omeni, da sta veletržca g. Josip J a v o r n i k v Žalni in g. Ivan V i n t a r v Straži brezplačno dobavila za oder potrebne deske in tramiče.

Tehnik g. F r. L o b é je v izraz hvaležnosti za nauke in podpore, ki jih je bil prejel kot dijak tuk. gimnazije, podaril lepo zbirko risalnega orodja in risarskih potrebščin v vrednosti vsaj 200 K. Spričo občutnega nedostatka in velike dragocenosti risarskih sredstev beleži Podporno društvo ta zgledni čin hvaležnosti s posebnim priznanjem in z iskreno zahvalo.

Dijaška kuhinja, ki je bila v začetku svetovne vojne uknila svoje dobrodelno poslovanje, spričo težavnih razmer v nabavi živil in drugih vzdrževalnih sredstev žal še ni mogla pričeti svojega delovanja. Upati je, da se posreči njenemu načelniku, g. prof. dr. Ažmanu, vsaj v prihodnjem šolskem letu dobiti sredstev, da se bo „mensa pauperum studiosorum“ zopet mogla pogrinjati. Ravnatelj Jos. Wester je prejel od sl. odbora SHS-žena za siročad v Ljubljani po naklonjenosti njega načelnice gospe županje Franje dr. Tavčarjeve in blagajničarke gpč. prof. Marije Wessnerjeve na ime „Dijaške kuhinje v Novem mestu“ vložno knjiž. Kmetске posojilnice ljubljanske okolice št. 23.134 z vlogo 2000 K z dne 18. novembra 1918. Veleuglednim dobrotnicam bodi izrečena tudi na tem mestu iskrena zahvala za njih človekoljubno prizadevnost!

Tukajšnji zdravniki gg. višji okrajni zdravnik dr. Ivan Vaupotič, primarij dr. Josip Strašek in dr. Josip Cholewa so obolele učence s priza-

devno ljubeznivostjo lečili, ne da bi zahtevali nagrado za svoj trud. Istotako je bilo več bolnih učencev sprejetih v bolnico usmiljenih bratov v Kandiji, kjer so jih skrbno in brezplačno negovali. Oba tuk. lekarnarja gg. mag. pharm. Dragotin Andrijanić in Josip Bergmann pa sta dajala obolelim dijakom leke po znatno znižanih cenah na račun Podpornega društva. Tudi tem gospodom naša iskrena zahvala v imenu prizadetih učencev!

Končno gre najtoplejša zahvala vsem, ki so na katerikoli način pripomogli, da je moglo društvo vršiti svojo plemenito nalogo vsaj v obsegu, kolikor ga današnje težke prilike dopuščajo. Tej zahvali se pridružuje iskrena prošnja, da ostanejo vsi p. n. društveniki in podporniki tudi v bodoče društvu in pridnim, podpore potrebnim učencem dejansko tako naklonjeni, kakor so svojo dobrotljivost v obilni meri izkazovali v tem šolskem letu.

VI. Učila.

(Prirastki tekom šol. leta.)

A. Učiteljska knjižnica: Verordnungsblatt für den Bereich des Min. f. K. u. U. 1918; Iveković-Broz, Riječnik hrvatsk. jezika, I. in II. zv.; Maretić, Gramatika i stilistika; Dokler, Grško-slovenski slovar; Knaflič, Socializem; Ušeničnik, Sociologija; Seidl, Rastlinstvo naših Alp; Spezialortrepertorium von Steiermark.

Zborniki: Čas, Demokracija, Dom in Svet, Ljubljanski Zvon, Popotnik, Priroda (Zagreb).

Publikacije: Glasbene Matice, Leonove družbe, Slovenske Matice. (Vse po nakupu.)

Darilo: Kod naj se potegne pravična drž. meja med Jugoslavijo in Italijo? (V slov. in franc. jeziku.) Podaril pisatelj, g. vlad. svetnik prof. Ferdinand Seidl.

B. Dijaška knjižnica, Slovenska: Podlimbarski, Gospodin Franjo (2 izv.); Cankar, Hlapec Jernej (10 izv.); Seidl, Rastlinstvo naših Alp (2 izv.); Bučar, Slov. metuljar (3 izv.); Prijatelj, Jos. Jurčiča izbr. spisi, I. zv. (2 izv.); Carantanus, Koroška; Vošnjak, Poglavlje o stari slovenski demokraciji (3 izv.); Ogrizović, Hrv. Pripovjedači, I. zv.; Novaković, Kosovo; Tomić, Pošurice.

Zborniki: Mentor (2 izv.); Vrtec in Angelček, Zvonček, Knjige Družbe sv. Mohorja; Zlata doba (2 izv.).

Nemška dijaška knjižnica se ni pomnožila.

C. Zemljepisna in zgodovinska zbirka. Po nakupu: Freytag, Zemljevid Srbije; Peneker, Hrvatska in Slavonija; Karta Bosne in Hercegovine; Balkanske dežele; Flemming, Zemljevid Rumunije.

Darila: Japonska jadrnica (model), podaril g. dež. vladni svetnik baron Viljem Rechbach; prometna karta Avstro-Ogrske, podaril knjigotržec g. Urban Horvat; zemljevid Ilirije, podaril četrtošolec Urban Horvat.

D. Prirodoslovnna zbirka se v tek. šol. letu ni nič pomnožila.

E. Prirodopisna zbirka. Kragulj (*Astur palumbarius*), Siva čaplja (*Ardea cinerea*), glivača (*Haliglossa pectinata*), daroval g. prof. dr. C. Ažman. Siva čaplja (*Ardea cinerea*), severni ponirek (*Urinator arcticus*), uralska sova (*Syrnium uralense*), gozdni čuk (*Syrnium aluco*), daroval g. dež. vlad. svetnik baron Rechbach.

F. Risarska zbirka: Po nakupu: 29 različnih umetniških razglednic, 11 slik za predloge, 4 lončene posode.

VII. Zrelostni izpiti.

V smislu naredbe bivš. ministrstva za uk in bogočastje z dne 8. oktobra 1914, št. 2988, oz. naredbe Narodne vlade SHS v Ljubljani, oddelek za uk in bogočastje, z dne 16. novembra 1918, št. 8524, so se tudi v tek. šolskem letu pripustili učenci-vojaki, oz. bivši vojaki, k zrelostnemu izpitu ob izrednem roku. Le-ti so bili vsi oproščeni pismenega izpita, pri ustnem izpitu so se izpraševali le iz nekaterih predmetov, enemu se je tudi ustni izpit izpregledal.

Ob izrednih rokih so napravili zrelostni izpit abiturientje:

1. Abram Leon, roj. 1897 v Zagrebu, pričel gimn. študije 1908/09, vojak 1914/15 do 1918; maturiral 4. januarja 1919; zrel z večino glasov.
2. Jelenc Franc, roj. 1897 v Vel. Laščah, pričel gimn. študije 1909/10, vojak 1915—1918, maturiral 19. februarja 1919; zrel soglasno.
3. Hrovat Silverij, roj. 1898 v Žužemberku, pričel gimn. študije 1910/11, vojak 1917—1918, maturiral 19. februarja 1919; zrel soglasno.
4. Póka de Pókafalva Dagobert, roj. 1896 v Žužemberku, pričel gimn. študije 1908/09, vojak 1916—1918, maturiral 19. februarja 1919; zrel z večino glasov.
5. Ramor Maks, roj. 1894 v Kandiji, pričel gimn. študije 1908/09, vojak 1915—1918, maturiral 19. februarja 1919; zrel z večino glasov.
6. Tomšič Ignacij, roj. 1896 na Vrhniki, pričel gimn. študije 1907/08, vojak 1915—1918, maturiral 19. februarja 1919; zrel z večino glasov.
7. Medic Franc, roj. 1895 v Toplicah, pričel gimn. študije 1909/10, vojak 1915—1918, maturiral 11. aprila 1919; zrel z večino glasov.
8. Drganc Anton, roj. 1897 v Metliki, pričel gimn. študije 1909/10, vojak 1915—1918, maturiral 29. aprila 1919; zrel z večino glasov.

Zrelostnim izpitom ad 2—6 je predsedoval višji šolski nadzornik vlad. svetnik dr. Janko Bezjak, ad 1, 7 in 8 pa ravnatelj Josip Wester.

Glavni poletni rok.

K zrelostnemu izpitu v poletnem roku so bili pripuščeni vsi javni učenci VIII. razreda, 2 privatistki in 1 eksternist; 4 javnim učencem in eksternistu, kateri so bili pred vstopom v VIII. razred v akt. vojaški službi, se je v smislu obstoječih predpisov izpregledal pismeni izpit; javnim učencem — bivšim vojakom — se je tudi priznala pravica do olajšav pri ustnem izpitu.

Pismena matura se je vršila v dneh od 2. do 4. junija 1919.

- a) Slovenske teme: 1.) „O, ni življenje sladka le omama — ni penava igrača, šala ni, — življenje naše je mogočna drama, — ne mara plehkkih govorov in sanj.“ (Medved, Na materinem grobu.)

2.) Slovensko pripovedno slovstvo v Stritarjevi dobi.

3.) „Vso noč oči upiram v prazni mrak, — vso noč po prsih tip-
ljem bolečine — — — Kot gora, Korotan, si mi težak — — Gorica,
žgeš me — — — Kdaj mi jutro sine?“ (O. Župančič.) (Izza dni tegobe
in pričakovanja.)

Vsi kandidatje in kandidatki so se odločili za temo 1.

b) *Latinska naloga*: Vergil, Aeneis, l. II, v. 701—734: *Iam iam
nulla mora est — — aera micantia cerno.*

c) *Grška naloga*: Platon, Gorgias, c. 46 do: *ἀλλὰ τοῦτ' οἶμαι τοῖς
πολλοῖς οὐ δυνατόν.*

Ustni izpiti, ki jim je predsedoval ravnatelj drž. realne gimnazije v
Ljubljani dr. Stanislav B e u k, so se vršili dne 30. junija in 1. julija 1919.
Ob tem roku so dovršili zrelostni izpit naslednji abiturientje:

- 1., oz. 9. Gebauer Friderik, roj. 1901 v Šmarjeti, pričel gimn. študije
1911/12; zrel soglasno, bo študiral medicino.
- 2., oz. 10. G r u m Ignacij, roj. 1901 v Šmartnem pri Litiži, pričel gimn.
študije 1911/12; zrel z odliko, bo študiral medicino.
- 3., oz. 11. H e r m a n n Fran, roj. 1899 v Gradcu na Štajerskem, pričel
gimn. študije 1911/12; zrel z odliko; bo študiral slavistiko.
- 4., oz. 12. P e h a n i Hubert, roj. 1900 v Trebnjem, pričel gimn. študije
1911/12; zrel z odliko; bo študiral tehnično stroko.
- 5., oz. 13. Sila Anton, roj. 1900 v Trstu, pričel gimn. študije 1910/11; zrel
soglasno; bo študiral pravoznanstvo.
- 6., oz. 14. A u s e c Adolf, roj. 1898 v Škocjanu pri Mokronogu, pričel gimn.
študije 1910/11; zrel z večino glasov; bo študiral farmacijo.
- 7., oz. 15. K o v a č i č Joško, roj. 1898 v Martinji vasi; pričel gimn. študije
1911/12; zrel z večino glasov; bo vstopil v železniško službo.
- 8., oz. 16. P u r e b e r Emil, roj. 1898 v Žabji vasi, pričel gimn. študije
1910/11; zrel z večino glasov; bo študiral medicino.
- 9., oz. 17. Ž u ž e k Alojzij, roj. 1896 v Vel. Laščah, pričel gimn. študije
1909/10; zrel soglasno; bo študiral na eksportni akademiji.
- 10., oz. 18. R o z m a n Albina, privatistka, roj. 1900 v Sp. Šiški, pričela
gimn. študije 1911/12; zrela soglasno; bo študirala medicino.
- 11., oz. 19. V a s i č Nada, privatistka, roj. 1899 v Pulju v Istri, pričela gimn.
študije 1911/12; zrela soglasno; bo študirala medicino.
- 12., oz. 20. S t e f a n o v i č Ljubomir, eksternist, roj. 1895 v Novem mestu,
pričel gimn. študije 1908/09, od 1915 do 1918 v akt. voj. službi; zrel
z večino glasov; se posveti trgovini.

VIII. Šolska kronika.

1918.

16. sept. Vpisovanje učencev v I. razred.
17. in 18. sept. Sprejemni in ponavljalni izpiti; vpisovanje učencev v
II.—VIII. razr.
19. sept. Slovesna služba božja v frančiškanski cerkvi.
20. sept. Pričetek rednega šolskega pouka. — V počitnicah se je novo
gimnazijsko poslopje, v katerem je bila skozi 3 leta nastanjena re-

zervna vojaška bolnica Nagykikinda, spravilo v porabno stanje, vsi učni prostori so se razkužili, šolska oprava, ki je bila spravljena nekaj v frančiškanski šoli, nekaj v kolodvorski baraki, se je postavila na svoje mesto, tako da se je mogel pouk v polnem obsegu pričeti v lastnem poslopju.

9. okt. Spričo epidemične širitve španske influence v Novem mestu in v okolici se po odredbi zdravstvene oblasti ves pouk ukine. — Vsled naredbe okr. glavarstva je ostal zavod zaprt do dne 3. novembra.

29. okt. Državni prevrat. Ravnatelj in člani učiteljskega zbora se na povabilo Narodnega odbora v Novem mestu udeleže slovesne službe božje v kapiteljski cerkvi ter manifestacije pred mestno hišo na Glavnem trgu.

5. nov. Redni pouk se zopet prične v polnem obsegu.

10. nov. Zahvalna služba božja v frančiškanski cerkvi s „Tedeum“ povodom oživljene Jugoslavije. Po maši se je v cerkvi pela „Lepa naša domovina“.

6. dec. Zaobljuba učiteljskega zbora Narodni vladi v Ljubljani v roke ravnatelja.

14. dec. Narodni in šolski praznik. V frančiškanski cerkvi je bila ob 1/29. uri skupna služba božja, pred katero je prečital prof. dr. Ciril Ažman slovesno s prižnice zbranim učencem, dijakom in učiteljem vseh treh novomeških šol manifest Narodnega veča in odgovor regenta Aleksandra. Po službi božji je zapel pevski zbor himno „Lepa naša domovina“. Iz cerkve se je pomikal dolg spreved šolske mladine in učiteljev proti novi gimnaziji, kjer se je vršila interna šolska slavnost z izbranim sporedom. Gimnazijska telovadnica, ki jo je bil za to slavnost z umetniškimi okusom okrasil prof. Germ, je komaj sprejela pod svojo streho vse učence in dijake, deklice in hospitantke in večje število povabljenih gostov, med njimi zastopnika okrajnega glavarstva dr. Gregorina, mestnega župana Rozmana, mestnega župnika prošta dr. Elberta, prejšnjega ravnatelja vl. svetnika Brežnika, okr. nadzornika Grada i. dr.

Spored je obsegal te-le točke: 1.) „Slovenac, Srb, Hrvat“ — pesem, poje peski zbor s spremljevanjem orkestra. 2.) Pozdravni govor: ravnatelj Wester.* 3.) Vodnikova „Ilirija oživljena“, deklamuje učenka 8. gimn. razr. Albina Rozman. 4.) Slavnostni govor: profesor dr. Tiller. 5.) Sonatina. Orkestralna točka. 6. a) Gregorčič: „Naš narodni dom“, deklamuje učenec 3. razreda ljudske šole Koštiál. b) Gregorčič: „Bratje, v kolo se vstopimo!“ deklamuje učenka 4. razr. ljudske šole Mlaker. 7.) Slavnostni govor: okr. šol. nadzor. Grad. 8.) Prešernova „Zdravljica“, deklamuje učenec 8. gimn. razr. Ignacij Grum. 9.) „Lepa naša domovina“, poje pevski zbor s spremljevanjem orkestra.

Ves spored se je vršil z veliko vnemo in s prav lepim uspehom; zlasti so ugajale pevske in orkestralne točke pod vodstvom pevodje Hladnika, učinkovite so bile deklamacije učenca Koštiál in učenke Mlaker ter osmošolca Gruma in hospitantke VIII. razr. Rozman, ki je nastopila v čedni narodni noši. Prof. dr. Tiller je v svojem

* Gl. spredaj na prvem mestu tega Izvestja.

temeljitem govoru proslavil zgodovino narodne dinastije Karagjorgjevičev, okr. šolski nadzornik Grad pa je z zanosno, pesniško nadahnjeno besedo navduševal mladino za našo veliko osvobojeno domovino. — Vsi govori so bili sprejeti z glasnim navdušenjem in z burno pohvalo. — Ob sklepu so zapeli vsi pevci in pevke narodno himno s spremljevanjem orkestra.

15. dec. Slovesne službe božje na dan prvega narodnega praznika se udeleži ves učiteljski zbor, istotako tudi manifestacije pred mestno hišo. Učenci so tvorili na Glavnem trgu pred slavnostnim prostorom špa lir v štirikotu.

1919.

5. jan. Prvi roditeljski sestanek v gimnaziji. Ravnatelj izvaja navzočim (nad 60 oseb) načela o stiku med domom in šolo in poudarja važnost sodelovanja vseh vzgojevalnih činiteljev. Nato razgovor o uvedbi nedeljenega dopoldanskega pouka.
8. jan. Interna spominska slavnost v telovadnici ob stoletnici smrti Valentina Vodnika. Spominski govor ima prof. dr. Gorjanec.
15. febr. Sklep I. tečaja z razdelitvijo polletnih izkazov.
19. febr. Pričetek II. tečaja z nedeljenim poukom od 8. ure dop. do 12. ure, oziroma 1. ure pop. — Višji šolski nadzornik dr. Janko Bezjak nadzoruje pouk v nekaterih razredih.
4. marca. Izredna učiteljska konferenca o preosnovi tuk. zavoda v realno gimnazijo s pričetkom šol. leta 1919/20.
13. marca. Vodnikova akademija v spomin stoletnice smrti prvega slovenskega pesnika Val. Vodnika. Pričetek ob 4. uri pop. v telovadnici.
- Spored: 1.) Beethoven, Simfonia, I. in II. odstavek. — Orkester. 2.) Spominski govor. — Gospod prof. Davorin Majcen.* 3.) Šopek Vodnikovih pesmi. — Mešani zbor s spremljevanjem orkestra. 4.) Deklamacije Vodnikovih pesmi: a) Moj spominek. — Vogrinc Franc, I. b-razr. b) Na Vršacu. — Brešan Franc, V. razr. c) Kralj Matjaž in Alenčica. — Narodna. — Mušič Marta, II. razr. 5. a) Volarič, Gorska rožica. — Ženski zbor. b) Hladnik, V mraku. Ženski dvospev. Rozman Albina, VIII razr. in Malerič Vera, III. razr. 6.) Vodnik — Jugoslovan. — Govor. — Kozinc Maks, V. razr. 7. a) Chopin, Valček. — Na pianinu. — Pleiweiss Lea, VII. razr. b) Beriot, Serenada. — Na goslih. — Šproc Karel, III. razr. 8.) Ognjeslav: Žabe, Božji volek. Deški zbor. 9.) Deklamacije: a) Prešeren, V spomin Valentina Vodnika. — Zwitter Franc, III. razr. b) Fran Levstik, Umirajoči pesnik. Miklaužič Josip, VII. razr. c) Aškerc, Napoleonov večer. Pehani Hubert, VIII. razr. 10.) Prešeren, Nova pisarija. Pisar: Hočevnar Miroslav, VII. razr. Učenec: Skalický Zdenko, VI. razr. 11.) Schwab, Dobro jutro. Mešani zbor.

Prostorno telovadnico, v kateri je bilo postavljeno nad 200 sedežev, je napolnilo odlično občinstvo iz Novega mesta in okolice do zadnjega prostora. Prisostvovali so seveda tudi vsi učenci in učenke z zavoda. Čisti donesek te prireditve — 500 K — se nameni Podpornemu društvu za učence na tuk. gimnaziji kot temeljni znesek za usta-

* Gl. spredaj na str. 7 tega Izvestja.

- novitev lastnega zložljivega gledališkega odra. — O Vodnikovi akademiji so prinesle Dolenjske Novice v št. 12 z dne 20. marca 1919 obširno poročilo izpod peresa prof. dr. Gorjanca. V isti številki se je zahvalilo ravnateljstvo vsem, ki so na katerikoli način pripomogli do vrlo uspele prireditve.
15. apr. Vstajenjske svečanosti v kapiteljski cerkvi se udeležijo kot zastopniki učiteljskega zbora profesorji A. Lovše, Majcen in dr. Šerko.
28. apr. Protialkoholni zbor gimnazijske mladine v telovadnici. Povabljeni so bili tudi starši in njih namestniki ter učiteljska zbora obeh tuk. ljudskih šol. Spored: 1.) Ravnateljjev pozdrav. 2.) Alkohol in kultura. govori učenec VI. razr. Skube Silv. 3.) Človeški organizem in alkohol; govori prof. dr. Šerko. 4.) Mladina proti alkoholu; govori abiturient Grum Ignacij. 5.) Vino in voda; deklamirata prvošolca Mišič Anton in Vogrinc Franc. 6.) Boj alkoholu! Govori načelnik „Svete vojske“ konzist. svetnik Janez Kalan iz Ljubljane. Kot uspeh tega zanimivega in poučnega zborovanja je omeniti, da se je osnovala na zavodu dijaška protialkoholna organizacija pod načelstvom prof. dr. Šerkota.
30. apr. Maša zadušnica v spomin smrti Zrinjskega in Frankopana; kot zastopnika zavoda se je udeležila ravnatelj in prof. dr. Gorjanec. V posameznih razredih posvete učitelji slovenščine, oziroma zgodovine, svojo učno uro spominu obeh narodnih mučenikov.
10. maja. Šole prost dan. Skupni šolski izleti pod vodstvom učiteljev: I. a-razr. pešizlet v Toplice (prof. Lovše); I. b-razr. pešizlet v Šmarješke Toplice (supl. Turk); II. razr. čez Ponikve na Mirno in pa Veselo goro (prof. Južnič); III. razr. čez Žužemberk na Krko, Muljavo in Stično (prof. dr. Gorjanec); IV. razr. iz Radohe vasi v Litijo, nazaj na Čatež (prof. Majcen); V. in VI. razr. v Ljubljano (prof. dr. Tiller); VIII. razr. iz Semiča čez Črmošnjice v Toplice-Stražo (prof. Markič); hospitantke: z Uršnih sel čez Sušice v Toplice-Stražo (ravnatelj, profesorja Germ in dr. Šerko). — Vsi izleti so se ob ugodnem vremenu lepo obnesli.
19. junija. Zavod se udeleži cerkvenega obhoda Sv. Rešnjega telesa.
27. junija. Sklep rednega šolskega pouka za tekoče šol. leto.
28. junija. Proslava godu Nj. Vel. kralja Petra I. in Vidovega dne: ob 8. uri slovesna služba božja, po kateri se je pela prvič srbska narodna himna „Bože pravde“ in „Lepa naša domovina“. Ob 9. uri šolska slovesnost v telovadnici: slavnostni govor profesorja Day. Majcena o zgodovinskem in etičnem pomenu Vidovega dne in Kosova. Abiturientka Albina Rozman in četrtošolec-begunec Poropat Milovan predavata dve srbski narodni pesmi iz cikla „Kosovo“. Pevski zbor zapoje pod vodstvom pevovodje Ign. Hladnika „Lepo našo domovino“ in „Bože pravde“.
29. junija. Ob 8. uri zahvalna služba božja s „Tedeum“ ob sklepu šolskega leta.
30. junija in 1. julija. Ustni zrelostni izpiti.
2. julija. Poslovitev abiturientov.
5. julija. Izročanje, oz. razpošiljanje letnih izpričeval učencem in učenkam. — Ob 10. uri pričetek sprejemnih izpitov za I. razred.

Bogosluzne vaje: Učenci in učenke so prejeli tekom šol. leta trikrat zakrament sv. pokore in sv. obhajila. Od 12. do 15. aprila so se vršile velikonočne duhovne vaje, ki jih je vodil v. č. g. superior p. Kopatin S. J. iz Ljubljane. — Skupna služba božja se je služila vsako nedeljo in praznik ob 9. uri v frančiškanski cerkvi. Cerkveno petje so opravljali učenci z zavoda pod vodstvom pevovodje Ignacija Hladnika, ki je oskrboval spremljanje z orglami.

Zdravstveno stanje učiteljev in učencev je bilo iz početka šolskega leta do Božiča manj ugodno. Zlasti, ko se je bila razpasla „španska bolezen“, je obolevalo dan na dan več učencev; dne 5. oktobra je bilo odsotnih 39 učencev, t. j. 18 %; dne 7. oktobra 54, t. j. 25 %; dne 8. oktobra pa 69, t. j. 31 %, tako da se je moral dne 9. oktobra zavod zapreti in se je redni pouk zopet pričel dne 7. novembra. — Nevarna bolezen je zahtevala tudi žrtev. Dne 23. novembra je umrl za pljučnico marljivi šestošolec Albin T r a m p u ž. Kot vojni begunec — doma je bil v Temnici pri Sežani na Primorskem — je našel večni pokoj daleč od svojih domačih na šmihelskem pokopališču, kamor ga je bil pospremil ves zavod z učenci in učitelji. Pevci so mu zapeli poslovilno žalostinko. N. v m. p.!

IX. Pospesevanje telesne vzgoje.

Zavod se je v velikih počitnicah 1918 preselil zopet v svoje udobno poslopje, dočim so učenci skozi tri vojna leta zahajali v malo ugodne učne prostore v frančiškanskem samostanu. Žal, da je novo poslopje veliko trpelo vsled vojaške nastanitve v njem. Vse poškodbe, dognane po posebni strokovnjaški komisiji, se cenijo na okrog 40.000 K po valutni vrednosti v septembru 1918.

Pouk se je vršil v zračnih in svetlih sobah. V velikih odmorih so se učenci kretali po prostornih hodnikih, v lepem vremenu pa so morali na prosto pred poslopje ali na letno igrališče, kjer so se nižjegimnazijci zabavali z igrami.

Telovadba se še ni mogla pričeti poučevati, ker še ni ustanovljeno službeno mesto telovadnega učitelja. Pač pa so se učenci z vednostjo staršev udeleževali telovadbe pri „Sokolu“ v dveh oddelkih. Telovadilo se je v gimnazijski telovadnici.

Mladinske igre pod vodstvom namestnega učitelja Alojzija T u r k a so se pričele gojiti začetkom meseca maja in so se vršile ob lepem vremenu ob sredah in sobotah popoldne. Vseh igralnih ur je bilo 16; udeležba povprečno po 50 učencev.

Ravnateljstvo kakor učitelji so opozarjali učence o raznih prilikah na škodljivost uživanja alkoholnih pijač. Dne 28. aprila 1919 je bil protialkoholni zbor gimnazijske mladine. (Gl. kronika str. 28.) Ustanovila se je protialkoholna zveza gimnazijskih učencev pod vodstvom profesorja dr. Milana Š e r k a. Načelnik te dijaške organizacije je bil petošolec Janko J a r c.

Plavačev, oz. kolesarjev je bilo v I. a-razredu 11 + 1, oz. 7; v I. b-razredu 14, oz. 1; v II. razredu 5 + 7, oz. 1; v III. razredu 14 + 3, oz. 7; v IV. razredu 12 + 2, oz. 6; v V. razredu 12, oz. 10; v VI. razredu

11, oz. 8; v VII. razredu 15 + 1, oz. 8 + 1; v VIII. razredu 9 + 1, oziroma 9 + 1. (Številka s + pomeni privatistke.)

X. Naznanilo o začetku šolskega leta 1919-20.

Šolsko leto 1919/20 se prične v torek, dne 16. septembra 1919.

Dne 16. septembra od 8. do 10. ure bo vpisovanje učencev v I. razred. Kdor želi vstopiti v I. razred, se mora zgledati v spremstvu svojih staršev ali njih namestnikov pri ravnateljstvu ter predložiti krstni list in obiskovalno izpričevalo ljudske šole. V tem morajo biti ugodni redi iz vero-uka, slovenskega jezika in računstva. Predpisana starost je dopolnjeno deseto leto ali vsaj, da se dopolni deseto leto do konca tek. leta 1919. Sprejemni izpiti za I. razred se prične isti dan, t. j. dne 16. septembra ob 10. uri.

Dne 17. septembra od 9.—12. ure bo vpisovanje učencev v II. do VIII. razred.

Ponavljalni in naknadni izpiti se bodo vršili dne 17. in 18. septembra.

V petek, dne 19. septembra, bo slovesna služba božja z „Veni sancte Spiritus“.

Natančnejša določila o pričetku šolskega leta bodo objavljena na uradni deski v gimnazijski veži.

Gimnazijsko ravnateljstvo.

XI. Imenik učencev in učenk koncem šol. leta.

(Debeli tisk znači „odlično sposobne“ učence.)

I. a-razred.

Bajuk Ciril, Ljubljana.	Muhar Hinko, Spodnja Šiška.
Berkopec Oton, Vinica.	Peček Ludovik, Ljubljana.
Breščak Jožef, Pevma.	Pelko Fran, Novo mesto.
Cerkvenik Edvard, Buje.	Perhinek Rudolf, Sv. Križ na Primorskem.
Dolenc Milan, Buzet.	Pfaff Alojzij, Spodnja Šiška.
Grad Ivan, Košana.	Pfaff Jožef, Dobrava.
Grahek Bruno, Nowosielica, Bukov.	Povšič Jožef, Dobrava.
Jazbec Stanislav, Šmihel.	Preželj Vinko, Novo mesto.
Jericijo Henrik, Podgora pri Gorici.	Romé Fran, Sela pri Šmarju.
Klinc Anton, Gor. polje.	Skarja Anton, Novi Vodmat.
Kobal Viljem, Moravče.	Smolič Anton, Sela pri Mirni peči.
Komljanec Ivan, Zloganje.	Špendal Fran, Mleščevo.
Kondrič Milan, Novo mesto.	Vehovec Stanislav, Žužemberk.
Korče Jožef, Straža.	Vončina Ivan, Krško.
Kos Jožef, Novo mesto.	
Lakner Fran, Kandija.	Privatistke:
Lojk Stanislav, Bočekaj v Istri.	Andrijanič Neda, Novo mesto.
Malerič Jožef, Črnomelj.	Bon Petrina, Bračan na Primorskem.
Mišič Anton, Češča vas.	Gunde Marija, Ribnica.

I. b-razred.

Andree Slavko, Ljubljana.	Črnugelj Josip, Grabovec pri Metliki.
Bavdek Ludovik, Sp. Slivnica.	Faninger Rajko, Bovec na Primorskem.
Braune Viktor, Lesce.	Florjančič Fran, Gumbreg pri Brusnicah.
Burja Rudolf, Domžale.	Gorjup Josip, Kostanjevica.
Colarič Fran, Slivje pri Krškem.	Hlede Anton, Kojško na Primorskem.

Hvala Emil, Podgora pri Gorici.
 Kastelic Ivan, Novo mesto.
 Komljanec Janez, Malo Mraševo.
 Koncilija Jakob, Gor. Straža.
 Kopitar Oskar, Stopiče.
 Kunstelj Edvard, Gor. Sava.
 Mervar Marijan, Trebnje.
 Mežnaršič Karel, Novo mesto.
 Mucha Alfonz, Metlika.
 Pečenko Ladislav, Rihemberk.
 Picek Edvard, Novo mesto.
 Prosen Leopold, Javornik.

Pungarčič Fran, Škocijan.
 Saje Julij, Šmihel.
 Sever Josip, Vođmat.
 Stariha Ivan, Sodinja vas.
 Sušnik Bogomir, Novo mesto.
 Štrumbelj Viljem, Jama.
 Vintar Leopold, Gor. Straža.
 Vogrinc Fran, Novo mesto.
 Zorec Jakob, Mleščevo pri Stični.
 Zupan Anton, Sp. Šiška.
 Žbogar Oskar, Gorica.

II. razred.

Brešan Milan, Podgora.
 Gašpari Vladimir, Selce.
 Hlede Štefan, Kojsko.
 Horvat Gabrijel, Novo mesto.
 Hvala Konrad, Podgora.
 Jan Tugomer, Kranjska gora.
 Jan Vladimir, Novo mesto.
 Jarc Andrej, Novo mesto.
 Jarc Jožef, Dolenje polje.
 Kalan Valentin, Motnik.
 Kastelic Ivan, Novo mesto.
 Kozina Marijan, Novo mesto.
 Kozoglav Jožef, Novo mesto.
Kramberger Robert, Litija.
 Lapanje Ciril, Gorica.
 Makarovič Kazimir, Avče.
 Mehle Anton, Borovnica.
 Nachtigall Ivan, Pittsburg, U. S. A.
 Podbevšek Ciril, Grm.
 Potočnik Viljem, Novo mesto.
 Puc Ladislav, Kočevje.

Supančič Ernest, Radeče.
 Šauli Karel, Gorica.
 Tomšič Karel, Postojna.
 Tonejc Stanislav, Novo mesto.
 Turk Janko, Gaberje.
 Zorko Cvetko, Družinska vas.

Privatistke:

Arch Marija, Gradec.
 Cerkvenik Emilija, Buje.
 Dolinšek Marija, Novo mesto.
 Gerlovič Stanislava, Kostanjevica.
 Miklaužič Filipina, Ljubljana.
 Mušič Marta, Kandija.
 Ogoreutz Ana, Novo mesto.
 Oswald Marija, Novo mesto.
 Skrabl Martina, Kandija.
 Skrabl Rozalija, Novo mesto.
 Škerlj Eva, Gotna vas.
 Zwitter Lidija, Mokronog.

III. razred.

Anžič Srečko, Stari trg pri Trebnjem.
 Baškovič Anton, Zejno pri Čatežu ob Savi.
 Blažon Fran, Novo mesto.
 Corsi Lovro, Kobarid.
 Koshuta Artur, Pulj.
 Kraut Marijan, Logatec.
 Lazar Jožef, Lokve pri Dobrniču.
 Nahtigal Rudolf, Pittsburg, U. S. A.
 Pavlovič Ivan, Drašiči pri Metliki.
 Rabič Alojz, Bršlin.
 Rak Makso, Št. Peter pri Novem mestu.
 Robinšak Srečko, Ljutomer.
 Skalický Bogoslav, Novo mesto.
 Skočir Marcel, Zužemberk.

Skočir Stanko, Kobarid.
 Splichal Jožef, Škofja Loka.
 Stefanovič Danilo, Novo mesto.
 Škrbe Stanko, Zužemberk.
 Šproc Dragotin, Novo mesto.
 Vončina Nikolaj, Krško.
 Zwitter Fran, Bela cerkev.

Privatistke:

Abram Vladimira, Ljubljana.
 Kozina Marija, Mokronog.
 Lojk Marija, Trst.
 Malerič Vera, Mokronog.

IV. razred.

Burdych Oskar, Škofja Loka.
 Gazvoda Franc, Konec pri Podgradu.
 Horvat Urban, Novo mesto.
 Jankovič Jožef, Kostanjevica.
 Jarc Alfonz, Gor. Ajdovec.
Koce Jurij, Stari trg pri Črnomlju.
 Koklič Ivan, Novo mesto.
 Lapanje Anton, Gorica.
 Mušič Marijan, Kandija.

Nemec Anton, Bilje.
 Perko Alojzij, Novo mesto.
 Potočnik Vladimir, Kranj.
 Prosen Ciril, Javornik.
 Schweiger Marijan, Črnomelj.
 Strajnar Vekoslav, Kandija.
 Šauli Hieronim, Kobarid.
 Strajnar Franc, Verdun pri Stopičah.
 Štukelj Alojzij, Deuver Colo. U. S. A.

Tomšič Franc, Trebnje.
 Tomšič Jožef, Raka.
 Udouč Herman, Göstling (Nemška Avstr.).
 Zakrajšek Viktor, Ponikve pri Trebnjem.

Privatistki:

Kremžar Ljudmila, Ljubljana.
 Stefanović Draga, Novo mesto.

V. razred.

Bajuk Hugon, Trbiž.
 Brešan Franc, Podgora pri Gorici.
 Burja Stanko, Suhor.
 Čudovan Alojzij, Gorenja vas pri Šmarjeti.
 Jarc Janko, Črnomelj.
 Kastigar Jožef, Preska pri Dobrniču.
 Kozinc Maks, Žabjek pri Sevnici.
 Kunstelj Friderik, Dobropolje.
 Nahtigal Franc, Vrhovo pri Žužemberku.
 Rozman Jožef, Gorenji Podboršt pri Mirni
 peči.

Strašek Jožef, Brežice.
 Sušnik Janez, Novo mesto.
 Šesek Stanko, Hrušica pri Jesenicah.
 Teplj Miljutin, Velika Loka.
 Vehovec Feliks, Žužemberk.
 Žlindra Leon, Dobe pri Kostanjevici.

Eksternist:

Primec Mihael, Vrbica pri Postojni.

VI. razred.

Bradač Jožef, Podhosta pri Toplicah.
 Bučar Jožef, Srebrniče.
 Dietz Zorislav, Šturje.
 Fajdiga Franc, Temenica.
 Furlan Anton, Vrhnika.
 Klemenčič Ivan, Gor. Lokvica.

Kopitar Metod, Petrova vas.
 Prijatelj Anton, Tržišče.
 Pugelj Mirko, Cerknica.
 Skalický Zdenko, Novo mesto.
 Skube Silvester, Hinje.
 Zorec Stanislav, Škofja Loka.

VII. razred.

Berus Nikolaj, Kandija.
 Čížmek Aleksander, Zagreb.
 Hočevar Miroslav, Celje.
 Košir Ivan, Škofja Loka.
 Kukar Jakob, Ručetna vas.
 Lindl Ivan, Begunje pri Lescah.
 Malerič Boris, Črnomelj.
 Pehani Ernest, Žužemberk.
 Picek Janko, Ribnica.
 Polenšek Marijan, Vipava.

Premru Vladimir, Boštanj pri Radečah.
 Rems Maks, Nevlje.
 Rezelj Jože, Ivanja vas.
 Sepič Alojz, Žabja vas.
 Teplj Ermin, Velika Loka.
 Žukovec Franc, Valpčja vas.

Privatistka:

Pleiwiss Lea, Radeče pri Zidanem mostu.

VIII. razred.

Ausec Adolf, Škocijan pri Mokronogu.
 Gebauer Friderik, Šmarjeta.
 Grum Ignacij, Smartno pri Litiji.
 Hermann Fran, Gradec na Štajerskem.
 Kovačič Jožef, Martinja vas.
 Pehani Hubert, Trebnje.
 Pureber Emil, Žabja vas.
 Sila Anton, Trst.

Žužek Alojzij, Velike Lašče.

Privatistki:

Rozman Albina, Spodnja Šiška.
 Vasič Nada, Pulj.

Eksternist:

Stefanović Ljubomir, Novo mesto.

Izredna učenca.

(Gosta pri prostoročnem risanju.)

Buda Ferdinanda, absolventka trg. tečaja, Ljubno, Štajersko.
 Tomariš Ivan, bivši abiturient, Črnomelj.

